

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

31 januari 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING EN WETENSCHAPSBELEID

Interpellatie van de heer Julien Librecht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over naschoolse taken in het basisonderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de voorstellen van de Schepen van Onderwijs van de Stad Gent tot het beperken van toetsen en huiswerk

Met redenen omklede moties

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over mogelijk kwaliteitsverlies van de universitaire opleidingen met een bachelor/masterstructuur van 3+1 jaar

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het opnemen van het vak Frans in het lessenpakket van het derde leerjaar van het lager onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Lucien Suykens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vastgestelde grensdatum van 1 september 2002 in het besluit van de Vlaamse rege-

ring betreffende de volledige terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het openstellen van sportinfrastructuur door de scholen

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het resultaat van de inspanningen inzake internationale samenwerking in het kader van de horizontale begroting ontwikkelingssamenwerking

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten van het Europese voorzitterschap en de onderwijskundige erkenningen van het buitenlandse diploma

Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

Donderdag 31 januari 2002

VOORZITTER : De heer Gilbert Vanleenhove

– *De interpellatie wordt gehouden om 10.17 uur.*

Interpellatie van de heer Julien Libreht tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over naschoolse taken in het basisonderwijs

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de voorstellen van de Schepen van Onderwijs van de Stad Gent tot het beperken van toetsen en huiswerk

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Libreht tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over naschoolse taken in het basisonderwijs, met daaraan toegevoegd de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot minister Vanderpoorten, over de voorstellen van de Schepen van Onderwijs van de Stad Gent tot het beperken van toetsen en huiswerk.

De heer Libreht heeft het woord.

De heer Julien Libreht : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik zal een algemeen beeld schetsen van deze problematiek, terwijl mevrouw Dillen er aan de hand van de Gentse situatie wat concreter op zal ingaan.

Van het beeld van de naschoolse speelplaats waar trosjes kinderen samen zaten om huiswerk van die ene bolleboos af te schrijven, zijn we geëvolueerd naar een huidige generatie die zich voor het uitwisselen van taken bedient van telefoon, fax en e-mail. We kunnen ons hierbij de vraag stellen of buitenschoolse taken eigenlijk wel zin hebben. Een vraag die niet zo eenvoudig te beantwoorden lijkt, maar die wel het licht werpt op een complex probleem dat momenteel weer volop ter discussie staat. Ik verwijs in dit verband naar de verklaringen van de

Gentse schepen voor Onderwijs, naar tal van VZW's die hulp bieden bij het maken van huistaken en naar het grote aantal experimenten die hierover werden opgestart of naar de vele publicaties die over deze aangelegenheid werden gepubliceerd.

Sta me toe eerst even de feiten toe te lichten. Op 27 maart 2001 keurde het Waals Parlement een decreet goed dat naast kwantitatieve beperkingen ook inhoudelijke eisen stelt aan huiswerk op de lagere school. Het huiswerk wordt bij onze zuiderburen in de eerste graad van de basisschool verboden. Vanaf het derde studiejaar kan het wel binnen strakke richtlijnen. Taken moeten er in het verlengde liggen van wat in de klas werd aangeleerd en mogen van de leerlingen geen nieuwe vaardigheden eisen. Bovendien moeten leerkrachten rekening houden met het individuele tempo van elke leerling en mag er niet in een evaluatie worden voorzien. Huiswerk op maat dus, waarvoor de voorschriften gelden voor alle basisscholen in alle onderwijsnetten.

De Waalse minister van Onderwijs, de heer Nollet, wil huiswerk in het basisonderwijs voorgoed afschaffen. Hij vindt dat huistaken veeleer zinloos zijn en discriminerend werken. Daarenboven moet het kind kind kunnen blijven. Daarom wil hij dat elke onderwijzer een kwartiertje per dag vrijmaakt, zodat elke leerling een individuele taak kan uitvoeren.

In Vlaanderen lijkt het onderwijsbeleid niet wakker te liggen van de huiswerkproblematiek. In de pers heb ik gelezen dat onze Vlaamse onderwijsminister geen interesse heeft voor een op Waals voorbeeld gestoeld decreet. Ze is ook niet van plan een richtlijn uit te schrijven. Volgens haar moeten de Vlaamse scholen autonoom beslissen over hun huiswerkbeleid.

Librecht

Toch gaan er ook in Vlaanderen stemmen op voor een andere aanpak. Sommigen vinden dat het beleid te veel de rol van de keizer-koster speelt. Ook bij ons wordt gepleit voor buitenschoolse huiswerkklassen waarin vrijwilligers zich met de schooltaken zouden bemoeien. Hier verschijnen zelfs succesvolle commerciële begeleidingscentra die ons inziens de discriminerende factor enkel vergroten. Dit alles bewijst allemaal wel dat die problematiek heel actueel is en eigenlijk groter dan men wel inschat.

Bij de opbouw van een op voldoende gronden gefundeerde visie spelen diverse factoren mee, factoren pro en factoren contra huistaken. Tot de factoren pro reken ik de volgende : huiswerk heeft sowieso een communicatiefunctie voor de ouders en huiswerk geeft ouders zicht op het leerproces. Huiswerk leert kinderen van jongs af zelfstandig werken, en het schept vruchtbare oefenmomenten. Huistaak is voor grotere kinderen een zinnige voorbereiding op het secundair onderwijs. Deze factoren pleiten voor de huistaak.

Er zijn echter ook een aantal factoren contra. In de praktijk veroorzaakt huiswerk op veel plaatsen een heuse concurrentiestrijd tussen basisscholen. In bepaalde gevallen bestaat er een opbod tussen scholen, waarvan het kind het enige slachtoffer is. Een Britse studie toont aan dat Britse ouders gemiddeld zeven uur per week besteden aan het huiswerk van hun kinderen. Huistaken veroorzaken vaak conflicten en stress, en ouders reageren heel verschillend op deze problemen. Sommigen zijn nog steeds tuk op een tien op tien in het huiswerkschrift en helpen hun kinderen resultaatgericht, terwijl anderen het huiswerk snel zelf maken omdat ze niet willen gestoord worden tijdens hun favoriete soap.

Huiswerk is, gezien het milieu, de omgeving en de intellectuele omkadering van het kind, uiteraard discriminerend. Een kind heeft na zoveel uren concentratie op school, meer dan genoeg gepresteerd. Een schoolplichtig kind werkt in verhouding beduidend meer dan een volwassene. Naschools werk heeft niet steeds een opvoedkundig karakter en wordt bijna nooit gedifferentieerd aangeboden. De differentiatie van huiswerken is voor de leerkracht immers een zeer belastende, arbeidsintensieve en ondankbare opgave.

Huiswerk maakt kinderen zelden slimmer. Veel huiswerk is invulwerk, dat kinderen kunnen sprekelen bij klasgenoten via telefoon of e-mail. Voor

begaafde leerlingen is huiswerk overbodig, voor de anderen is het discriminerend. Huiswerk neemt niet veel tijd in beslag, zodat het helemaal niet opweegt tegen de lange vakantieperioden, waarin geen enkele taak wordt uitgevoerd en waarin veel opgedane kennis verloren gaat. Richtlijnen geven, door een aantal aan de leeftijd gebonden minuten op te leggen, is ook al zinloos. Sommigen hebben op 5 minuten afgewerkt waar anderen een uur over doen. De experimentele resultaten van enkele huiswerkvrije basisscholen zijn veelbelovend.

De kerngedachte hierbij is dat zelfstandig leren een vaardigheid is die in de klas moet worden aangeleerd. Het is echt nodig dat dat in de klas gebeurt en niet wordt afgewenteld op thuis. Het kan niet dat er een scheiding wordt opgebouwd tussen onderwijzen en leren. Onderwijzen is wat de leraar doet, leren is wat 's avonds gebeurt. Onderwijzen en leren moeten in de klas gebeuren. Men kan geen leerprocessen op afstand beïnvloeden, dus kunnen we huiswerk niet isoleren van de totale opvoeding. Het leerproces hoort in de klas thuis onder de vorm van de geijkte pedagogische stelregel : een instructiemoment, een leermoment, een evaluatiemoment.

In het licht van het huidig onderwijsbestel met eivolle lessenroosters en nog vollere eindtermen vergt deze zienswijze uiteraard een gevoelige binnenschoolse omschakeling. Toch zou het, in het licht van deze problematiek, wel de moeite waard zijn hieraan te werken. Binnen de basisschool wordt immers nog onvoldoende werk gemaakt van contactwerk, dat zelfstandig leren en werken stimuleert.

Mevrouw de minister, kan er een bevraging over het huistaakgedrag van de Vlaamse scholen worden georganiseerd, met zin voor flexibiliteit en zonder enige vorm van restrictief ingrijpen in de schoolautonomie ? Kan het beleid het klassiek huiswerk op zijn relevantie evalueren ? Kan er een verantwoorde en concrete leidraad voor scholen en ouders worden opgesteld, om een zinnig huiswerkbeleid uit te stippelen ? Mevrouw de minister, denkt u aan een vorm van binnenschoolse aanpassing, waardoor onderwijzen en leren samen zouden worden beïnvloed, wat buitenschoolse taken overbodig zou maken ?

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn vraag heeft betrekking op de voorstellen van de schepenen van Onderwijs van Gent, mevrouw Van den Bossche.

Dillen

Naar aanleiding van de voorstelling van haar beleidsnota 'Dada' heeft zij verklaard dat ze een rem wil zetten op het huiswerk en de toetsen. De toetsenweken in het lager onderwijs en het beroepsonderwijs staan ter discussie. De Gentse schepen meent dat toetsen moeten aangeven welke leerstof de leerlingen beheersen of bij welke leerstof de leerlingen extra hulp nodig hebben. Toetsen zijn volgens haar niet bedoeld om een rangschikking op te stellen.

Een van de argumenten die mevrouw Van den Bossche in haar pleidooi gebruikt, is dat kinderen al zeven uur per dag op de schoolbanken moeten zitten, wat overeenkomt met een voltijdse dagtaak. Huiswerk en het voorbereiden van toetsen zou kinderen met een hoge werkdruk opzadelen en stress veroorzaken. De Gentse schepen wil het huiswerk dus beperken. Kinderen die de stof volledig beheersen tijdens de lesuren, leren niet veel bij van huiswerk. Kinderen die de leerstof niet goed hebben begrepen, raken volledig gedemotiveerd door huiswerk. Dat staat in haar beleidsnota te lezen.

De schepen wil ook de schooltoetsen aanpakken. Zij zegt dat leerwinst belangrijk is. Leerwinst is de vooruitgang die een leerling heeft geboekt. Leerwinst zou volgens haar de leerlingen motiveren. Toetsen moeten volgens de nota veeleer als begeleidend instrument worden gebruikt dan als beoordelingsinstrument.

Bijzonder merkwaardig vind ik de redenering van de schepen dat toetsen moeten worden gegeven bij het begin van de leerstof in de plaats van op het einde van een hoofdstuk of een trimester. Zo zou de leerkracht sneller kunnen inspelen op de problemen, waardoor hij met wat extra inspanning alle leerlingen over de streep kan halen. Deze redenering is toch opmerkelijk. In het vijfde leerjaar lager onderwijs krijgen kinderen voor de eerste keer Frans. De meeste leerlingen hebben dan nog geen notie van Frans. Hoe kunnen die kinderen bij het begin van het vijfde leerjaar worden ondervraagd om hen bij te sturen en over de eindstreep te halen?

Het voorbeeld dat ik zojuist heb gegeven, is misschien een extreem voorbeeld, maar toch denk ik dat we dezelfde vraag kunnen stellen voor de vakken Nederlands, wiskunde, geschiedenis en aardrijkskunde. Als kinderen de leerstof nog niet hebben gekregen, is het toch onmogelijk hen hierover te ondervragen. Behalve een enkele uitzondering is geen enkel kind bij het begin van het zesde studie-

jaar op de hoogte van de geschiedenis van de Romeinen of van het belang van het jaar 476 na Christus. Bovendien zal het kind op dat ogenblik nog niet weten dat de wereld wordt opgesplitst in een noordelijk en een zuidelijk halfrond en dat er een nulmeridiaan is. Ik heb het dan nog niet eens gehad over de verschillende soorten driehoeken, over het vierkant en over het parallellogram.

Ik ben ter voorbereiding van deze vraag even gaan grasduinen in de boeken en schriften van mijn kinderen om deze voorbeelden te kunnen geven, maar ik denk dat iedereen duidelijk aanvoelt wat ik hiermee bedoel. Op deze manier kunnen we geen enkel kind over de eindstreep halen.

In tegenstelling tot de Gentse schepen wil ik duidelijk beklemtonen dat toetsenweken in het lager onderwijs absoluut noodzakelijk zijn om te kunnen beoordelen wat de kinderen kunnen en kennen. Dit is in het belang van het kind. Zo kunnen leerkrachten de kinderen reeds na de eerste toetsenperiode van Kerstmis bijsturen, helpen en ondersteunen, eventueel in samenspraak met het CLB en de ouders, bij wie ook een belangrijke verantwoordelijkheid rust. Geen enkel kind is echter gebaat bij het afschaffen van deze toetsen en bij het verplaatsen van de beoordeling naar het begin van de leerstof. Mevrouw de minister, als u de proef op de som zou nemen, zou u merken dat, op een absolute uitzondering na, hier geen enkel kind is bij gebaat. Ik vrees dat de resultaten dan bijzonder verontrustend zouden zijn.

Toch kunnen we deze theorieën terugvinden in een beleidsnota van een grote stad in Vlaanderen, die toch ook wel enige persbelangstelling heeft gekregen. Ik denk dan ook dat het belangrijk is dat er duidelijkheid wordt gecreëerd.

Mevrouw de minister, ik ben de eerste om te erkennen dat een examenperiode veel stress met zich meebrengt. Dat maakt volgens mij echter deel uit van de opleiding van de kinderen. Het is een opvoedende taak om kinderen op een aanvaardbare manier stressbestendig te maken. Naarmate de kinderen ouder worden, zullen ze spijtig genoeg steeds meer met stress worden geconfronteerd. De situatie in het middelbaar onderwijs wordt er ook niet beter op, om dan maar helemaal te zwijgen van het hoger onderwijs.

Mevrouw de minister, ik ben ook de eerste om te erkennen dat we samen moeten nadenken over het huidige systeem van huiswerk. Kinderen moeten reeds lang in de klas zitten. We mogen hen achteraf dus niet te zwaar belasten. Kinderen hebben ook

Dillen

het recht om kind te zijn en om te spelen, ravotten, sporten en genieten van de onbezorgdheid van de kindertijd. Ik heb er trouwens niet de minste moeite mee om toe te geven dat kinderen tegenwoordig zwaarder worden belast dan wij vroeger.

We moeten bijzonder voorzichtig werken en ernstig nadenken. Dat is in het belang van onze kinderen. We mogen onze kinderen niet overbelasten of niet demotiveren. We mogen er aan de andere kant natuurlijk geen kastplantjes van maken, want ze moeten worden voorbereid op de toekomst. Dit is een zeer moeilijke evenwichtsoefening. Ik betreur dan ook dat in een beleidsnota van een belangrijke stad van Vlaanderen op een vrij gratuite manier wordt geredeneerd om enkel een rem te kunnen zetten op huiswerk en toetsen. Zo eenvoudig is de discussie niet, wel integendeel.

Mevrouw de minister, ik wil u dan ook een aantal vragen stellen. De voorstellen van de Gentse schepen werden in november geformuleerd naar aanleiding van haar beleidsnota. Er worden een aantal merkwaardige en ingrijpende ideeën in gelanceerd. Werd vooraf overleg met u gepleegd? Zo ja, op welke wijze? Gaat u ermee akkoord dat het huiswerk in het lager en beroepsonderwijs moet worden beperkt? Moet het systeem van toetsen worden herbekeken door ze te verplaatsen naar het begin van of halfweg de leerstof in plaats van op het einde van een hoofdstuk en/of trimester? Een van de argumenten ter motivatie is de werkdruk en stress bij kinderen. Bestaan er geen andere mogelijkheden om de werkdruk en stress te verminderen? Werden terzake reeds initiatieven genomen?

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, dit is mijn inziens een zaak voor de inrichtende machten. Het verwondert me dat net de heer Librecht deze problematiek naar voren schuift en ze in vraag stelt. Ik hoor niet graag verwijzen naar die ene bolleboos.

Ik geloof niet dat er in de eerste graad veel huiswerk wordt gegeven. Er zijn natuurlijk negatieve zaken verbonden aan huiswerk. De kinderen zitten inderdaad al veel uren in de klas, maar dat betekent niet dat ze de hele tijd aan het werk zijn. Huiswerk zorgt voor communicatie met de ouders. Ouders kunnen op die manier ook zien hoe goed hun kinderen het doen.

Het niveau van het kind moet, indien nodig, worden verbeterd. De heer Librecht stelt dat huiswerk discriminerend zou werken. Ik geloof het tegenovergestelde. Via huiswerk kunnen kinderen hun achterstand inhalen. De heer Librecht heeft het ook over een concurrentiestrijd tussen basisscholen. Ik vraag me af hoe op dat vlak kan worden gesproken van een concurrentiestrijd. Hij had het ook over tien op tien halen. Ik vind dat bijzonder stimulerend voor veel leerlingen. Het is een vorm van beloning en bevordert de mentaliteit van de leerling op vlak van inzet. Betekent het afschaffen van het huiswerk dat er nog meer naar televisie moet worden gekeken? Bepaalde ouders vinden zelfs dat er nog geen huiswerk genoeg wordt gegeven. Ik vraag me af wat de achterliggende bedoeling is.

De opgedane kennis kan inderdaad tijdens een vakantieperiode verloren gaan, maar de vaardigheden niet. Zonder vaardigheden kan men in een vak als wiskunde niets beginnen. Ik ga er wel mee akkoord dat de leerlingen in de lagere school overbelast zijn op vlak van leerstof. Toen ik nog les gaf in het eerste middelbaar, vroegen leraars uit het basisonderwijs me wat de leerlingen in mijn ogen moesten kennen. Ik antwoordde altijd: 'Ze moeten kunnen lezen, schrijven en rekenen.' Dat is de basiskennis. In Nederland lopen er bepaalde experimenten, maar ik vind niet dat we ons moeten spiegelen aan het noorden of het zuiden om tot een goede werking van de scholen te komen. We kunnen de leerstof verminderen, maar ik geloof dat huiswerk effect sorteert, want het helpt de leerlingen. Ik ben het er helemaal mee eens dat het leren ook moet gebeuren in de klas. Het inoefenen gebeurt mijns inziens echter het best thuis, omdat er daarvoor in de klas geen tijd is.

Ik kan niet genoeg benadrukken dat we een onderscheid moeten maken tussen de lagere en de hogere graden, en tussen het lager en het middelbaar onderwijs. Op welke graden heeft die studie uit Groot-Brittannië waarnaar werd verwezen eigenlijk betrekking? Het zou me niet verbazen als hier ook het secundair onderwijs in werd betrokken.

Ik kan enkel maar toejuichen dat ouders willen helpen. Er zijn jammer genoeg nog steeds ouders die niet omkijken naar de schooltaken van hun kinderen, maar er zijn er ook die klagen dat hun kinderen te weinig huiswerk krijgen. Als het niet echt nodig is om huiswerk te geven, moet men dat ook niet doen. Ik denk dat onze scholen zich daar meestal aan houden, en dat de mensen uit de eerste graad van het lager onderwijs consciëntieus genoeg zijn om te weten wat mag en niet mag. Ze

Demeulenaere

weten goed genoeg wat kan en niet kan voor hun leerlingen.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik vind het goed dat dit onderwerp hier even aan bod komt. We kunnen er niet omheen dat er discussie bestaat over het huiswerk, dat eigenlijk een instrument vormt in het hele leerproces. Er werden ook allerlei experimenten uitgevoerd in verband met het huiswerk. Vorige sprekers verwezen al naar huiswerkklassen binnen en buiten de school en hebben het gehad over het afschaffen van huiswerk. Daarom is het goed dat we beleidsmatig nagaan hoe scholen kunnen worden ondersteund in hun huiswerkbeleid.

Ik heb wel oren naar het element discriminatie. Scholen geven hun leerlingen soms opdrachten die ze amper kunnen uitvoeren. Soms hangt de score van leerlingen eigenlijk af van de tijdschriften die ze al dan niet in huis hebben. Dat is een element waar we oog voor moeten hebben. We gaan er wel van uit dat ICT voor alle jongeren bereikbaar is, maar dat klopt niet. Bij de opdrachten die scholen geven moeten ze rekening houden met wat kinderen thuis kunnen doen.

Ook het communicatieve element vind ik erg belangrijk. Dankzij het huiswerk weten ouders wat hun kinderen moeten doen en hoeveel tijd ze eraan besteden. Ik vind dat scholen wel een tijdslimiet zouden moeten opgeven. Op dat punt ben ik het dus niet eens met de heer Librecht. Als kinderen hun huiswerk niet kunnen maken binnen een bepaalde tijd, is dat een teken dat er iets schort. Het kan bijvoorbeeld wijzen op leermoeilijkheden. We mogen kinderen niet vragen om anderhalf uur bezig te zijn met hun huiswerk. Ouders die hun kinderen een beetje volgen, merken dan ook wel dat er problemen zijn. Het communicatieve element van huiswerk is dus zeker niet onbelangrijk, los van alle andere positieve elementen die er zijn, zoals het zelfstandig leren en het zelfstandig verwerken en verdiepen van leerstof. Ik geef toe dat daartegenover ook een aantal negatieve elementen kunnen worden geplaatst.

Een laatste opmerking gaat over de tijdsdruk. Lagere scholen krijgen vaak de vraag of ze de lat niet te hoog leggen, waardoor kinderen naar het buitengewoon onderwijs worden geleid. Huiswerk kan daarbij een rol spelen.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Uit de uiteenzetting van de heer Demeulenaere maak ik op dat er een klein misverstand bestaat. Ik heb zeer concrete voorbeelden van de zaken die hij aanhaalt over de concurrentiestrijd, over de 10 op 10 en dies meer. Ik zou er ook heel lang over kunnen praten, maar dat ga ik niet doen om de zaak niet nodeloos te rekken.

Laat het duidelijk zijn dat ik in mijn interpellatie niet heb gevraagd om het huiswerk af te schaffen. Ik heb enkel gevraagd of het beleid een mogelijkheid zag om het klassieke huiswerk te evalueren op zijn relevantie.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, de regeling voor de Franse Gemeenschap die de heer Librecht beschrijft, staat opgenomen in een decreet van de Franse Gemeenschap van 29 maart 2001, en verbiedt formeel het opleggen van huistaken in de eerste graad van het basisonderwijs.

We moeten ons echter rekenschap geven van de verschillende institutionele omgeving waarbinnen het onderwijs zich in beide gemeenschappen afspeelt. In de Franse Gemeenschap is de minister zelf inrichter van het gemeenschapsonderwijs, dat er een groter aandeel van het leerplichtonderwijs voor zijn rekening neemt dan in Vlaanderen. Vanuit die positie oefent het overheidsbeleid een richtinggevende invloed uit op het gehele onderwijs, ook in heel wat pedagogische aangelegenheden.

De Vlaamse samenleving heeft twaalf jaar geleden via het parlement welbewust geoordeeld dat de minister zelf geen onderwijs meer inricht, maar dat het publieke onderwijs wordt toevertrouwd aan autonome publieke rechtspersonen. Daarom is het enigszins verkeerd om te stellen dat ik niet geïnteresseerd ben in het nemen van decretale initiatieven over dergelijke materies. Dergelijke initiatieven passen op dit ogenblik niet echt in de rol die de overheid sinds 1989 in het onderwijs moet opnemen. Scholen moeten nu zelf in de mate van het mogelijke verantwoordelijkheid opnemen voor de concrete pedagogisch-didactische invulling van het onderwijs.

In de eindtermen voor het basisonderwijs is een cruciaal deel gericht op leren leren. Een kerngedachte daarbij is dat de leerlingen hun kennis en

Vanderpoorten

vaardigheden in de school verwerven en inoefenen en dat het dus niet de bedoeling is dat leerlingen essentiële stappen in het leerproces thuis moeten verwerven. Het verlengen van de leertijd door huiswerk is uiteindelijk toch een extra belasting, vooral voor de zwakste kinderen. In die zin is huiswerk nu al opgevat als het inoefenen van wat leerlingen reeds tijdens de schooluren hebben geleerd. De eindtermen stimuleren ook een schoolklimaat waarin leerlingen zelfstandig leren werken. Contractwerk en hoekenwerk zijn hier voorbeelden van. Ik ben het niet met u eens als u zegt dat dit wel bestaat, maar niet veel voorkomt. In het basisonderwijs raakt dit echt wijdverspreid. Vooral scholen die deelnemen aan het zorgverbredingsproject staan vaak al heel ver met de integratie van zelfstandig leren in hun praktijk. Elke school die de eindtermen ernstig neemt, maakt hier werk van.

In deze bredere context bekeken, is het logisch dat een school ook werk maakt van een bewust huiswerkbeleid dat, indien men ervoor kiest huiswerk te geven, vooral de positieve kenmerken ervan benadrukt en de negatieve kenmerken zo veel en actief mogelijk beperkt. Er zijn, zoals we deze morgen konden vernemen, inderdaad negatieve effecten aan huiswerk. Zowel inrichtende machten als schooldirecties geven ook blijk van een groeiend besef dat huiswerk bijvoorbeeld een discriminerend effect kan hebben. Desondanks weerstaan veel scholen niet aan de druk die van ouders uitgaat, die in meerderheid huiswerk vragen voor hun kinderen. Hoewel ik participatie van ouders in het schoolbeleid sterk wens te bevorderen, ben ik me ervan bewust dat deze inspraak op het gebied van naschoolse taken niet tot een ommekeer zal leiden. We mogen ook niet blind zijn voor het feit dat een aantal scholen een streng en bestraffend huiswerkbeleid gebruiken en misbruiken ten koste van een aantal leerlingen in hun concurrentie met andere scholen.

Ik durf echter ook betwijfelen dat een op zichzelf staand decretaal verbod op huiswerk op het terrein veel zal veranderen in het voordeel van de leerlingen. Het lijkt me nuttiger een overleg te organiseren met de begeleidingsdiensten om op die wijze tot concrete afspraken omtrent huiswerkbeleid te komen. De hoofddoelstelling van een dergelijk overleg is dan dat zeker voor de jongste leerlingen in het basisonderwijs de naschoolse taken zoveel mogelijk moeten verminderen of zelfs verdwijnen. Indien dergelijke afspraken worden gedragen door de begeleidingsdiensten en worden meegenomen in de schooldoorlichtingen van de inspectie, kun-

nen zij een merkbare verbetering in de werkelijkheid teweegbrengen. Om maar één positief voorbeeld te geven : vele ouders vragen om huiswerk omwille van de communicatiefunctie die het huiswerk heeft. Het is voor hen vaak de enige manier om zicht te krijgen op het leerproces dat de leerling in de school doormaakt. Aan dit recht op inzicht in de leerprocessen van hun kind kan echter ook op een andere wijze tegemoet worden gekomen. Een alternatieve strategie zou zijn om regelmatig werk dat in de school werd gemaakt, met de kinderen mee te geven, voorzien van enige toelichting door de leerkracht.

Directies en leerkrachten klagen nu al over een te hoge administratieve taakbelasting. Het bevragen van scholen over allerhande kwesties, en dus ook over het beleid in verband met huistaken, moet tot een minimum worden beperkt. Rond deze kwestie kan de inspectie gegevens verzamelen naar aanleiding van de doorlichting van scholen. Ik zal dit trouwens met de inspectie bespreken.

Uit mijn antwoord blijkt duidelijk dat de koepels en het gemeenschapsonderwijs via hun begeleidingsdiensten hiervoor de hen noodzakelijk lijkende schikkingen dienen te treffen. Er blijkt tevens uit dat de leerprocessen van onderwijzen én leren zeker aan bod komen in de eindtermen. Het werken hiermee zal de nodige dynamiek terzake op gang brengen.

Over de voorstellen van de schepen van Onderwijs van de stad Gent werd er met mijn diensten vooraf geen overleg gepleegd. Vanuit de autonomie die de inrichtende machten op dat vlak hebben, was een dergelijk overleg ook helemaal niet nodig. De regeling van de evaluatie – dus ook de aard, de frequentie en dergelijke meer – behoort volledig tot de exclusieve bevoegdheid van de inrichtende macht. Ik kan en ik wens mij daar als Vlaams minister van Onderwijs en Vorming niet in te mengen.

Ik wens mij ook niet uit te laten over de motieven die ten grondslag liggen aan een beslissing die tot de autonome bevoegdheid van de inrichtende macht behoort. Het onderzoek naar eventuele andere middelen om de stress en de werkdruk bij jonge leerlingen te verminderen, dient te gebeuren in samenspraak tussen de begeleidingsdienst van de inrichtende macht en de individuele scholen. Indien men het wenselijk acht hierbij een beroep te doen op de expertise van de CLB's, dan twijfel ik er niet aan dat men dat ook zal doen.

Vanderpoorten

Ik vind het niet slecht dat scholen dienaangaande verschillende standpunten innemen. Ik zie daar zelfs een bron van rijkdom in, omdat ouders daarvoor kunnen kiezen voor de school die het best beantwoordt aan hun visie op opvoeden en onderwijzen. Ik heb er dan ook geen probleem mee dat de ene school meer huiswerk geeft dan de andere. Voorwaarde is evenwel dat daaromtrent intern – dus binnen de school – voldoende overleg wordt gepleegd.

Wij zijn het die moeten nadenken over het al dan niet geven van huiswerk, maar het zijn vooral de leerkrachten en directies die daarover moeten nadenken, praten en overleggen. In het participatiedecreet zal trouwens worden voorzien in allerlei mogelijkheden om overleg te plegen binnen een school. Het al dan niet geven van huiswerk is mijns inziens één van de items die daar aan bod kunnen of moeten komen. Bij dat overleg worden dus ook de ouders betrokken.

Wat het contractwerk betreft, stel ik een duidelijke evolutie vast. Met betrekking tot contractwerk, hoekenwerk en gedifferentieerd werken met leerlingen bestaan in het basisonderwijs bijzonder goede denksproten. Door de expertise die in de voorbije tien jaar werd opgebouwd door onder meer de zorgverbreding stellen we vast dat die evolutie zelfs versnelt.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid antwoord dat mij redelijk voldoening schenkt. Het betreft hier een bijzonder belangrijke problematiek en daarom zullen we een met redenen omklede motie indienen.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik heb met belangstelling uw antwoord aanhoord en kan me er voor een groot deel in terugvinden.

Wat Gent betreft, is het misschien wel inderdaad zo dat deze aangelegenheid een exclusieve bevoegdheid is van de inrichtende macht. Toch betreur ik dat een schepen dergelijke gratuite, populistische uitspraken doet. Ze doet dat waarschijnlijk met de bedoeling daardoor sympathiek en populair over te komen. Ik betwijfel echter of dit het belang van het kind dient.

Gisteren hebben we het in het onderwijsdebat uitvoerig gehad over de kloof die er vandaag bestaat tussen het vrij en het gemeenschapsonderwijs. Ik kan u verzekeren dat het vrij onderwijs dergelijke ideeën niet zal overnemen. Daardoor zal, naar ik vrees, de kloof nog groter worden, zeker wat het beroepsonderwijs betreft.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : U moet ermee opletten het niet te veel over de netten te hebben en te doen alsof alle scholen binnen één net dezelfde houding aannemen. Ook in het vrij onderwijs zijn er heel veel verschillen tussen scholen, ook wat hun opvatting met betrekking tot huiswerk en dergelijke meer betreft. U mag dus niet veralgemenen.

Mevrouw Marijke Dillen : Het is niet mijn bedoeling te veralgemenen. Ik wil enkel zeggen dat dit mijns inziens helemaal niet de taak is van een schepen van Onderwijs die de belangen van het kind voor ogen moet houden.

Misschien zult u dit niet willen toegeven, maar volgens mij is iedereen het erover eens dat de kinderen hier helemaal niet mee gediend zijn. Dit geldt met name voor het beroepsonderwijs.

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Librecht is een goede schrijver die zijn emoties en ideeën als achterliggend goed in zijn tekst kan stoppen.

Ook wij zullen een motie indienen.

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heer Librecht en door de heer Demeulenaere werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over mogelijk kwaliteitsverlies van de universitaire opleidingen met een bachelor/master-structuur van 3+1 jaar

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over mogelijk kwaliteitsverlies van de universitaire opleidingen met een bachelor/master-structuur van 3+1 jaar.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, mijn interpellatie is formeel, maar dit belet niet dat we het ook moeten hebben over de inhoud. Op dit ogenblik zijn er heel wat fricties over de formele facetten, en die leggen een hypotheek op de inhoud.

We weten met zekerheid dat we bij de uitbouw van het hoger onderwijs voor een dualiteit staan, de zogenaamde undergraduate en de graduate. We weten dat undergraduate een driejarige cyclus is, en dat graduate minstens één jaar bedraagt. Undergraduate of bachelor is een titel, een diploma. Uit de teksten van Bologna begrijp ik dat het verlenen van een diploma een oplossing is voor de verschralling van de arbeidsmarkt. Het maakt dat men vervroegd op de arbeidsmarkt kan komen. Dit betekent dat dat een volledige en gewaardeerde opleiding moet zijn, zodat men in de privé-sector, in de ambtenarij en ook in het onderwijs terecht kan. Tenzij dit wordt gekoppeld aan een masters-degree, zie ik dit niet gauw gebeuren.

Het laat zich aanzien dat de instroom aan de universiteit fors zal toenemen. Naast de verhoogde instroom zal er na drie jaar wellicht ook een verhoogde uitstroom zijn. De mastersdegree bedraagt 60 studiepunten. Mevrouw de minister, ik heb u altijd horen zeggen dat, als we in het Bologna-akkoord stappen, dat met een kwaliteitslabel moet zijn, maar zonder een studieduurverlenging. In de eerste teksten van Bologna spreekt men over een onderwijsstructuur 3+2+3 : 3 jaar undergraduate, 2 jaar masters, en 3 jaar voortgezet onderwijs. Samen is dat 8 jaar. Dat stemt overeen met wat vandaag wordt aangeboden, namelijk 2+2+4. Het verschil zit in de mogelijke verschralling van de voortgezette wetenschappelijke opleiding, die 3 of 4 jaar duurt.

Een paar weken geleden riepen de decanen van de Letteren op om voor die 2 jaar te kiezen. Mevrouw de minister, u hebt gezegd dat dit niet hoeft, maar

dat men de studiepunten soepeler moet inschatten. Alle buurlanden opteren voor een systeem van 3+2. Het standpunt van de VLIR is tot nu toe niet bekend. De universiteit van Gent kiest, bij monde van de nieuwe rector, voor 3+2. Leuven aarzelt nog. Er wordt niettemin gevreesd dat als we voor 3+1 kiezen, dit een zware hypotheek legt op de kwaliteit. Daarom spreek ik ook over een contradictie.

Mevrouw de minister, ik hoor dat u geen studieduurverlenging wenst en dat u vindt dat de kwaliteit gegarandeerd moet blijven. Als wij ten aanzien van onze buurlanden willen blijven uitpakken met ons kwaliteitslabel binnen een systeem van 3+1 jaar, dan zal iedereen verplicht zijn om sowieso een of meerdere jaren bij te studeren, want anders nivelleren we ons niveau. Dat komt dus neer op een studieduurverlenging. Wie dan naar het onderwijs wil gaan, moet nog aggregeren. Dat betekent 1 of 2 jaar langer studeren, wat ook weer een studieduurverlenging is.

Mevrouw de minister, we kennen de algemene toestand op de arbeidsmarkt. Er is een immense verschralling. De teksten van de Bologna-akkoorden bevatten het gegeven 'civiel effect na 3 jaar' om in te spelen op de toekomstige schaarste op de arbeidsmarkt.

Mensen die naar het onderwijs willen gaan en uit een cyclus van 3+1 jaar komen, moeten een bijkomende aggregaatsopleiding van 1 of 2 jaar volgen. Zij zullen worden geconfronteerd met een studieduurverlenging die niet langer om aan te zien is. We zullen dan geen enkele leerkracht meer hebben. Het beroep van leerkracht is nu al een knelpuntenberoep. Die situatie zal nog erger worden als er een studieduurverlenging komt.

Het principe dat er geen studieduurverlenging mag komen, vervalt volgens mij. Welke andere redenering speelt hier mee ? Ik vraag het me af. Ik wil dat vanuit positief-kritisch perspectief onder de aandacht brengen. Heeft de keuze voor het 3+1-systeem misschien te maken met financiële redenen ? Ik vind niet dat we de Bolognaverklaring mogen volgen als onze kwaliteit daardoor wordt gehypothecerd. Dan kunnen we beter het huidige kwalitatief hoogstaande systeem behouden. Financiële aspecten mogen niet meespelen als we over kwaliteit praten.

Mevrouw de minister, ik denk dat we niet bang mogen zijn van het prijskaartje. Dat zal zich intern neutraliseren. Redelijkerwijze zal de instroom immers toenemen als we Bologna willen volgen, maar

Vandenbroeke

de uitstroom na 3 jaar zal zeer groot zijn. De 30 tot 40 percent minder goede studenten zullen uitstappen. Dat zijn op zich verstandige studenten, maar zij zijn nu al niet helemaal in staat om de stap te zetten naar de licenties en het zelfstandig werken dat daarbij komt kijken. We hebben het hier nog niet zo lang geleden over het thesisjaar gehad naar aanleiding van een vraag van de heer De Cock. Dit is een pijnpunt dat in de toekomst voor een grote uitstroom zal zorgen.

Mevrouw de minister, ik roep u op om behalve structureel ook inhoudelijk te werken. Welke diploma's zullen wij uitreiken in een 3+1-systeem? Wie zal een diploma krijgen? In de eerste plaats zullen we diploma's afleveren voor allrounders die op de privé-markt perfect kunnen functioneren. In de opleiding van 2 jaar hebben we de mogelijkheid studenten voor te bereiden op wetenschappen. Die studenten zullen dan voor hun verdere studie slechts 3 jaar nodig hebben. Voor zover kan ik de Bolognaverklaring volgen. Is het echter niet mogelijk om de aggregatie-opleiding in de masteropleiding te integreren?

De mensen op het veld weten niet meer hoe zij moeten functioneren. De structuren liggen niet vast en dat maakt concreet inhoudelijk werken en plannen zeer moeilijk.

Mevrouw de minister, waarop baseert u zich om het dreigende kwaliteitsverlies opzij te schuiven? Is een studieduurverlenging echt onbespreekbaar omwille van financiële redenen?

Kan Vlaanderen zich in de toekomst veroorloven om in zijn universitaire opleidingen aan kwaliteit in te boeten, omwille van opgedrongen structuren die nu prematuur ter sprake komen?

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Als we de Sorbonneverklaring en de Bolognaverklaring inhoud willen geven, dan moeten we de wezenlijke dynamiek en het streven naar kwaliteit niet achterwege laten. We moeten werken aan een decreet dat ambitieus genoeg is. We mogen ons niet beperken tot het verhangen van bestaande naambordjes. In de verklaringen zit trouwens heel wat dynamiek.

Ik blijf mij echter zorgen maken. Zo is het systeem van de credits niet ontwikkeld. Dat betekent dat een oude binaire of tripolaire structuur wordt vervangen door een nieuwe binaire structuur die een

veel relatiever karakter zal krijgen eens de credits er zijn. De spanning die nu bestaat tussen de professionele hogere opleiding en de academische opleiding, zal dan een ander perspectief krijgen. Op dat ogenblik kunt u valoriseren wat vanuit het OSP wordt aangebracht. U kunt dan ook ervaringen van elders valoriseren. Dat is een erg belangrijk gegeven, dat ik niet in de tekst terugvind. Wat is de reden daarvoor?

Een ander gevaar is dat er zich twee snelheden kunnen ontwikkelen. Men denkt enerzijds aan een grote associatie die gegroeid is vanuit het vrij initiatief met één inrichtende macht of iets wat daar nauw bij aansluit. Anderzijds is er een associatie met een gemengde voorgeschiedenis die verwijst naar een overheidsinitiatief. Daar wordt een plafond ingesteld dat maar kan worden doorbroken als opnieuw bij de wetgever wordt gepasseerd. Dat zal twee snelheden veroorzaken en de vraag is of dat wenselijk is. Moet niet iedereen volgens de eigen mogelijkheden op volle snelheid doorgaan?

Een derde element dat ontbreekt is de financiering. Dat is nochtans essentieel. Denk maar aan de bevrozing van de ontoereikende enveloppe voor hogescholen tot en met 2006, aan de impact van het HOBU-fonds, de manier waarop de indexerings gebeurde en de impact van de vergrijzing. Al deze elementen spelen een belangrijke rol in de financiering. Als van de hogescholen enthousiasme wordt verwacht, moeten ze een volwaardige partner zijn. Alleen op die manier zullen ze in staat zijn de internationale accreditatie te realiseren.

De heer Vandenbroeke heeft het gehad over de lerarenopleiding. U weet, mevrouw de minister, dat dit een gevoelig thema is. Als daar geen duidelijkheid over komt, zal het onderwijs dat als een blaam ervaren. Ik verruim hiermee het debat, maar ik wil de zorg uiten dat het decreet te mager kan zijn. De ambities worden onvoldoende ingevuld en dat kan de dynamiek van het tertiair onderwijs remmen.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Mijnheer de voorzitter, ik ben het eens met een aantal open vragen van de heer Martens. Hij weet echter ook dat daaraan wordt gewerkt.

Mijnheer Vandenbroeke, u stelt voor de tweede keer in enkele weken – en dat is uw goed recht – vragen over een tekst die in voorbereiding is. Het is zelfs nog geen voorontwerp van decreet. We zullen op korte termijn vernemen hoe de toekomst er zal

Van Baelen

uitzien. U weet ook dat VLIR en Vlhora volop aan het onderhandelen zijn. De N-VA-leden uit de VU&ID-fractie zijn blijkbaar tegen de democratisering van het universitair onderwijs. Ik hoor een pleidooi voor studieduurverlenging.

De heer Chris Vandenbroeke : Dat is correct als daarmee de kwaliteit verbetert.

De heer Gilbert Van Baelen : Bij de heer Vandenbroeke constateer ik belangenvermenging tussen zijn mandaten als parlementslid en als academicus. Volgens hem zou een deel van de universitaire gemeenschap de behoefte hebben om het onderwerp masterniveau aan de universiteiten en masterniveau aan de hogescholen terug op tafel te brengen. De universitaire opleiding zou dan 5 jaar duren, de andere 4. Het heeft echter niets te maken met 3+1 of 3+2, en dat weet de heer Vandenbroeke. Het gaat over studiepunten en die liggen vast in elk land. Overal zal de minimumdrempel dezelfde zijn. De heer Martens heeft het over de accreditatie gehad en dat is enorm belangrijk.

Ik schrijf me niet in in het defaitistische verhaal van de heer Vandenbroeke. Volgens hem zullen heel wat studenten aan de universiteit na de bacheloropleiding uitstromen onder druk van de arbeidsmarkt. Dat zou betekenen dat universiteiten de bacheloropleiding puur en alleen professioneel zouden invullen. Dat lees ik nergens in de teksten van de VLIR. Dat er een professionele finaliteit kan komen, is iets anders. Ik lees echter nergens dat universiteiten ernaar streven dat iemand na 3 jaar kant en klaar is voor de arbeidsmarkt.

De heer Vandenbroeke heeft het ook niet over accreditatie of over een pre-accrediteringsfase. Hij veegt daarmee alles van tafel wat de visitatiecommissies de afgelopen jaren op papier hebben gezet inzake opleidingen. Die hebben zich nochtans net gebaseerd op de bewaking van de kwaliteit. Ik ken geen land dat omwille van Bologna van 3+1 naar 3+2 gaat. Ik zie dus geen reden om dat hier wel te doen.

Mijnheer Vandenbroeke, inzake prioriteiten staat voor mij de democratisering van het onderwijs op nummer 1 en de kwaliteit op nummer 2. Ik zie geen enkele bedreiging in de implementatie van Bologna inzake kwaliteit.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Mijnheer de voorzitter, ik wil nog even het element levenslang en levensbreed leren inbrengen. Kwaliteit kan verbonden worden aan studieduur, maar er kan ook een zekere flexibiliteit in worden ingebracht. Professoren vragen zich af of een opleiding van 4 jaar minder kwaliteit meebrengt en wat de meerwaarde is van het vijfde jaar. We hebben nog te weinig zicht op de credits.

De heer Vandenbroeke had het over instromers en uitstromers. Het kan echter ook gebeuren dat men na die driejarige opleiding wel uitstapt, maar na enkele jaren weer aansluit bij de masteropleidingen. Dat kan dan toch een positief punt zijn.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, de huidige academische opleidingen en opleidingen van academisch niveau hebben doorgaans een studieduur van 4 jaar : 2 kandidaturen en 2 licenties. De uitzonderingen zijn u bekend : arts, tandarts, apotheker, ingenieur, enzovoort.

Nu wij de implementatie van de Bolognaprincipes voorbereiden, bereiken mij veel vragen om de studieduur van quasi alle opleidingen te verlengen. Ik geef toe dat die vraag reeds langer sluimerde voor de wetenschappen, maar in die fase leek het mij niet echt opportuun om daarop in te gaan. Of de omvorming van een curriculumopbouw van 2+2 naar een curriculumopbouw van 3+1 meteen kwaliteitsverlies inhoudt, is geenszins aangetoond. Diegenen die deze stelling poneren, geven mij de indruk dat zij de basisprincipes van Bologna niet echt erkennen. De grote uitdaging van de academische opleidingen in de nieuwe structuur is precies het herontwerpen van de curricula van de bestaande opleidingen.

Voor alle opleidingen moeten geëigende doelstellingen worden geformuleerd en moet er een niveau van kennis en competenties worden gedefinieerd. Ongetwijfeld zullen de bacheloropleidingen in het academisch onderwijs vooral het karakter hebben van een doorstroomkwalificatie, ongeacht of de instellingen de afgestudeerden van de bacheloropleidingen de mogelijkheid bieden om na de opleiding in het werkveld te stappen. In dat laatste geval zullen we trouwens voldoende duidelijk moeten maken dat de opleiding in de letterlijke zin van het woord academisch is en dus vele mogelijkheden biedt, maar dat zij anderzijds niet was bedoeld als voorbereiding voor het uitoefenen van een specifiek beroep of een groep van beroepen. Niets staat

Vanderpoorten

het ontwerpen van een gedegen opleiding van bachelor in de weg, waarna een eenjarige masteropleiding volgt met eigen doelstellingen.

De visitatierapporten tonen aan dat de kwaliteit van ons academisch onderwijs zeer goed is en best de vergelijking met buitenlandse opleidingen kan doorstaan. Er zijn zeker punten van verbetering : er is ruimte voor een verschuiving van onderwijs naar leren en van kennisgedreven naar competentiegeoriënteerde curricula. De komende transformatie van de curricula biedt de instellingen een unieke kans om te werken aan de verdere verbetering van het academisch onderwijs.

In de brieven en krantenartikels valt mij op dat een aantal hoogleraren zich niet bewust zijn van de uitdaging waar ze voor staan. Volgens een decaan van een letterenfaculteit – wellicht degene die ook u citeert – zou het niet de bedoeling zijn dat de studenten na drie jaar bacheloropleiding en twee jaar masteropleiding meer kunnen en kennen dan wie het huidige licentiaatsdiploma op zak heeft. De stof zal dan vooral in de drie bachelorjaren meer worden verspreid. Dan rijst wel de brandende vraag wat het doel is van een vijfde jaar.

Men zal in de toekomst in ieder geval meer aandacht schenken aan de output en het bereikte niveau van kennis en competenties, en veel minder aan de uitwendige indicatoren zoals de formele studieduur. De nakende invoering van de modularisering en van de flexibele leertrajecten zal trouwens ook tot gevolg hebben dat de zuiver getalsmatige benadering van de studieduur in jaren niet echt meer aan de orde zal zijn. In een kennissamenleving kan niemand nog zeggen dat hij of zij definitief afgestudeerd is. Hij of zij zal nog zijn of haar leven lang moeten leren. Een algemene verlenging van de studieduur van de initiële academische opleidingen zou dan ook paradoxaal zijn, en inderdaad ook minder democratisch dan nu het geval is.

Mijn fundamentele uitgangspunt is dan ook dat er geen objectieve redenen voorhanden zijn om de invoering van de BAMA-structuur te laten samengaan met een haast algemene formele studieduurverlenging, anders uitgedrukt met het opvoeren van de studieomvang van 240 naar 300 studiepunten. In het decreet wordt namelijk enkel gesproken over studiepunten.

Het goed vervullen van de meeste maatschappelijke functies voor universitair afgestudeerden vereist

geen studieduurverlenging. Er zijn wel omstandigheden denkbaar waarin een studieduur van twee jaar voor een masteropleiding kan worden verantwoord : een doorgedreven onderzoeksgeoriënteerde masteropleiding, of een masteropleiding die bestaat uit een combinatie van een bestaande afstudeerrichting met een voortgezette academische opleiding. In dit laatste geval is er echter niet echt sprake van een studieduurverlenging.

De twee belangrijkste doelstellingen van de Bolognaverklaring zijn de vergroting van de internationale herkenbaarheid en vergelijkbaarheid en een vergroting van de mobiliteit van de studenten en de mogelijkheid tot het bewandelen van flexibeler leerwegen. De accreditatie zal trouwens duidelijk maken of inhouden gelijkwaardig zijn.

De veronderstelling van de heer Vandenbroeke dat een studieduurverlenging gewoon onbespreekbaar is omwille van financiële repercussies, heeft geen grond. Het budget dat de universiteiten de komende jaren kunnen verwachten, ligt vast, ongeacht de evolutie van het aantal studenten. Het gewicht van overwegingen van studentenaantallen bij de omvorming van de curricula zal dus veel lager zijn dan bij vroegere curriculumherzieningen. Een algemene verlenging van de opleidingsduur van de academische opleidingen is dus niet verantwoord en niet nodig vanuit kwaliteitsoverwegingen of vanuit maatschappelijke overwegingen. In een beperkt aantal gevallen, zoals onderzoeksoriëntatie of combinatie met een voortgezette academische opleiding, kan een studieduur van 2 jaar in de masterfase verantwoord zijn. Ook de internationale ontwikkelingen kunnen nopen tot een algemene verlenging van de opleidingsduur, maar dit is vandaag nog niet aan de orde.

Samenvattend zou ik willen zeggen dat de decanen die indertijd het persbericht hebben gelanceerd, een vrij conservatieve houding aannemen. Ze vertrekken heel duidelijk vanuit de bestaande situatie, terwijl Bologna net de start is van een compleet nieuwe beleidsruimte. Ik ben ervan overtuigd dat het hoger onderwijs in Europa er binnen 10 jaar fundamenteel anders zal uitzien.

Blijkbaar zijn er voor de buitenwereld nog een aantal onduidelijkheden. Daarom wil ik nog eens benadrukken dat het BAMA-decreet zal worden ingevoerd vanaf het academiejaar 2003-2004. Oorspronkelijk was gezegd dat het zou ingaan in 2002-2003, maar dat is met de huidige stand van zaken niet meer haalbaar. Het gaat hier om een basisdecreet. We kunnen niet anders dan vertrekken van een soort basisstructuurdecreet, waarop dan heel

Vanderpoorten

snel een aantal andere decreten zullen moeten worden geënt. Ik heb het dan over de lerarenopleiding, het decreet over de credits en een nieuw decreet over studietoelagen en studievoorzieningen.

Vooraleer het BAMA-decreet wordt uitgevoerd, moet er meer duidelijkheid zijn over bijvoorbeeld de lerarenopleiding. Momenteel wordt het hoofdstuk financiering van dit basisdecreet nog geschreven. In dit basisdecreet blijft de lerarenopleiding ook wat ze is. De hogescholen krijgen dan wel een Bachelor, maar in de lerarenopleiding aan de universiteiten blijft men voorlopig de titel van geaggregeerden toekennen, net om niet te interfereren met het nieuwe decreet op de lerarenopleiding. Het is dus wel de bedoeling dat het ene zeer snel volgt op het andere.

Ook het creditsysteem is voor mij fundamenteel om het denken in termen van studieduur en jaren te doorbreken en meer te komen tot een denken in termen van studiepunten en dergelijke. We merken trouwens dat een aantal studenten deze evolutie spontaan hebben ingezet door gebruik te maken van IAJ-systemen en dergelijke.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, bedankt voor de moeite die u hebt betoond om deze vraag beargumenteerd te beantwoorden.

In mijn vraagstelling heb ik geprobeerd om ruimte te creëren om wat dieper in te gaan op deze zaken, maar dat gebeurt niet. Ik zei dat ik een formele vraag wou stellen, maar het formele kan niet worden losgekoppeld van het inhoudelijke. Mevrouw de minister, ik zit nog steeds met het volgende pijnpunt. Volgend academiejahr gaat een omvattende hervorming van start. De vraag die mijns inziens daarbij gesteld moet worden, is wat daar uiteindelijk mee bereikt wordt. Dit moet men kunnen omschrijven om de libellés, waarover ik het in mijn interpellatie had, uit te kunnen tekenen.

De Bologna-akkoorden creëren in eerste orde een undergraduate, goed voor 3 jaar. Maar 3 jaar om wat te doen ? Men mag niet vergeten dat dit diploma voortaan zijn civiel effect heeft. Dit houdt in dat deze opleiding in die eerste 3 jaar wezenlijk moet worden herzien. Die mensen moeten immers functioneel zijn en ingezet kunnen worden, bijvoorbeeld in de ambtenarij of in het onderwijs.

Welke uitstroom dit zal geven, is nu nog koffiedik kijken. Dat hebt u zelf toegegeven.

Ook het gegeven levenslang leren zal later verder opgevuld moeten worden. Het gaat hier evenwel om een allereerste diploma waarbij ik zijdelings naar de heer Van Baelen verwijs. Men spreekt dus van democratisering, maar hier gaat het om studieverkortung.

Mevrouw de minister, ik ben redelijk goed vertrouwd met het veld. Daar blijft men stellen, zonder de discussie aan te gaan, dat het bereiken van kwaliteit met een master van één jaar irreëel is. Daarop antwoordt u dat men dit functioneel moet invullen en dat men nog te veel naar de oude structuur kijkt. Toch wens ik te weten wat u met uw master eigenlijk hoopt of denkt te bereiken. Is een master iemand die opnieuw in de maatschappij inzetbaar is met zijn hoger diploma ? Is het daarop dat u mikt ? Mikt u op de opleiding die dan alweer een verdere optie is voor doorstroming naar de 'advanced', zeg maar de potentiële wetenschapper ? We spreken daarbij van 10 à 20 percent van het geheel.

Betekent dit de prélude op de onderwijsarbeidsmarkt ? Daarbij verwijs ik uiteraard naar het hoger middelbaar onderwijs. Wat zit daar functioneel en inhoudelijk in vervat ? Nu is het één jaar met van alles wat, maar niemand weet waartoe dit uiteindelijk leidt. Mijns inziens is er een wezenlijk tekort aan creativiteit om dit op het vlak van differentiëring te kunnen inschatten. Men krijgt niet de noodzakelijke invullingsruimte. Integendeel, men zegt hier droogweg : 'één jaar en daarmee uit'. Dat is nu net het pijnpunt. Eén jaar om wat te doen, om wat te bereiken ? Op die vragen krijg ik geen antwoord. Dat is de bezorgdheid die ik namens het veld wenste te verwoorden.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Omdat de heer Vandenbroeke mij vernoemd heeft, wens ik te repliceren.

Mijnheer Vandenbroeke, ik ontwaar hier een gigantisch conservatisme. Ooit heb ik aan een universiteit een beheersmandaat mogen bekleden. Ik merkte toen eenzelfde reactie als de uwe, tot het universiteitsbestuur zei dat gekozen moest worden tussen enerzijds verandering en invulling en anderzijds afschaffing. Voor de kwalitatieve en inhoudelijke dynamiek die ik toen bij een aantal academici heb gezien, doe ik mijn hoedje af. Helaas waren ze

Van Baelen

al spreekwoordelijk verdronken vooraleer men wou veranderen.

Mijnheer Vandenbroeke, u moet stoppen met de huidige kandidaturen op het niveau van de bachelor. Eigenlijk zegt u dat een master van één jaar eigenlijk geen licentie is en pleit u ervoor om 1 jaar op 2 jaar te brengen. Laat dat model toch eens varen en denk eens in termen van '4 jaar studiepunten' en van een 'heroriëntering van de opleiding'. De licenties op één jaar brengen, is fundamenteel onjuist.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Voor ons blijven drie dingen duidelijk : ten eerste moet de financiering van bachelors en masters gegarandeerd zijn, ten tweede mag de democratisering van het onderwijs niet worden teruggedraaid en ten derde mag er geen studieduurverlenging komen.

Mijnheer Vandenbroeke, zou het niet beter zijn indien de universiteiten eens een rondetafel zouden organiseren met hun personeel, hun docenten en hun professoren om hun herstructurering voor te bereiden en de 2+2 om te zetten in 3+1 ? Ik meen uit het antwoord van de minister begrepen te hebben dat aan de voorwaarden die sp.a dienaangaande vooropgesteld heeft, tot op heden inderdaad is voldaan.

Het wordt wel de hoogste tijd dat de universiteiten hun ding doen, dat ze doen wat de gemeenschap van hen verwacht.

De voorzitter : De heer Martens heeft het woord.

De heer Luc Martens : Ik wens nog een spontane reflex te formuleren, niet te verwarren met een definitief standpunt. We stellen vast dat de datum van invoering steeds opschuift en dat 2002 of zelfs 2003 niet meer haalbaar wordt.

Mevrouw de minister, u zegt dat we op korte termijn een aantal nieuwe decreten moeten formuleren. Het wordt derhalve een soort aanbouwdecreet, iets wat we reeds in het verleden hebben meegemaakt. Ik verwijs daarbij naar de lerarenopleiding, iets waarmee we niet ver zijn geraakt vermits de noodzakelijke aanbouw er nooit gekomen is.

Als bepaalde punten niet aan bepaalde verwachtingen beantwoord hebben, dan ligt dat niet altijd

aan het feit dat de hogescholen met betrekking tot hun lerarenopleidingen geen inspanningen zouden hebben geleverd, maar wel aan het feit dat de onderbouw niet aanwezig was waardoor zij niet konden doen wat wij van hen verwachtten. Het aanbouwdecreet is immers uitgebleven. Zou men dus niet beter even wachten met het basisgegeven om het geheel breder, degelijker en meer geïntegreerd te kunnen opvatten en uiteindelijk een kwaliteitsvol resultaat neer te zetten ?

Dit is mijn aanvoelen. Daarom herhaal ik nogmaals dat dit geen definitief standpunt is, maar een spontane reflex. Misschien hoor ik straks of in de volgende weken wel argumenten die me mijn mening dienaangaande zullen doen herzien.

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik ben daar geen voorstander van. Het is mijns inziens veel beter om met een basisdecreet verder te gaan.

Het opschuiven met één jaar heeft trouwens ook te maken met de parlementaire werkzaamheden. We moeten in voldoende voorbereidingstijd en -ruimte kunnen voorzien.

Ik zie de noodzaak van het samenbrengen niet in.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Margriet Hermans tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het opnemen van het vak Frans in het lessenpakket van het derde leerjaar van het lager onderwijs

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Hermans tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het opnemen van het vak Frans in het lessenpakket van het derde leerjaar van het lager onderwijs.

Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mevrouw de minister, mijnheer de voorzitter, collega's, in 1976 ben ik een tienjarige carrière – weliswaar met enkele kleine hindernissen – als regentes Frans gestart. Toen kon ik reeds aanvoelen dat het vak Frans door het vak Engels werd verdrongen. Ik durf zelfs te spreken van een totale vervreemding van en een degout voor het Frans. Ik herinner me nog goed hoe

Hermans

de leerlingen riepen : 'Daar is die van Frans. Wegwezen !'

Ik vond dat echt jammer. Begrijp me niet verkeerd : ik heb helemaal niets tegen Engels. Ik beschouw Engels zelfs als de taal die de leerlingen goed ligt en waarvan de basisbegrippen vrij gemakkelijk aan te leren zijn. Het is trouwens een taal die aansluit bij het Nederlands, ook een Germaanse taal. Frans daarentegen vereist iets meer inspanningen vanwege beide partijen, dus zowel van de leerlingen als van de leerkrachten. Het is dan ook moeilijker om die taal onder de knie te krijgen. Daarom kiezen jonge mensen gemakkelijker voor het Engels. We constateren dat ook universiteitsstudenten, die acht jaar Frans hebben gevolgd, het schaamrood op de wangen krijgen als ze een korte conversatie in het Frans moeten voeren, hoewel ze een grote passieve kennis hebben.

Zelfs een onschuldige verkiezing van Miss België heeft ook weer dit jaar aan het licht gebracht dat de Vlaamse kandidaten een beschamend beperkte kennis hebben van het Frans. Ik pleit er niet voor om het Frans onderwijs uit te breiden vanaf het derde studiejaar, maar om kinderen in de taalgevoelige periode tussen 3 en 7 jaar vreemde talen aan te leren. Dat hoeft niet alleen Frans te zijn, daar kan ook Engels bijkomen. Het Frans is wel een van onze landstalen en blijft later ook belangrijk bij het solliciteren naar een job. Als Vlamingen hebben we ook een reputatie van meertaligheid hoog te houden.

Er worden nu al privé-initiatieven genomen, en er zijn ouders die vragen om facultatieve conversatielessen in te schakelen. Er zijn zelfs mensen die hun kinderen vanaf de leeftijd van twee jaar naar zulke cursussen sturen. De noodzaak wordt zowel door de ouders als de leerkrachten erkend. Ik pleit dus niet voor een traditioneel onderwijs vanaf het derde leerjaar, maar voor een auditieve kennismaking met de taal, om die taalgevoeligheid te gelde te maken. Dat moet op een ludieke, visuele manier gebeuren. Als kinderen verplicht worden om zulke lessen te volgen, ontwikkelen ze vaak een aversie.

Mevrouw de minister, ziet u een mogelijkheid om deze opdracht niet aan de leerkrachten van het lager onderwijs te geven ? Ik twijfel niet aan hun capaciteiten, maar ik weet dat ze daar niet op zitten te wachten. Heel vaak hebben ze de specifieke didactiek niet onder de knie en is het hun specialiteit niet. Kan vanaf het derde leerjaar het aanleren van het Frans worden opgenomen in het lessenpak-

ket ? Kan hiervoor wekelijks minstens één lesuur worden vrijgemaakt ? Deze les zou op een speelse manier moeten worden opgebouwd in de vorm van dialogen in het Frans, zodat er een auditieve kennismaking kan gebeuren. Kan voor deze lessen een regent of regentes Frans worden ingeschakeld, die zijn of haar lestijdenpakket eventueel kan spreiden over de andere leerjaren en andere scholen ?

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw Hermans, dit is om verschillende redenen onmogelijk. Men zou moeten beschikken over Franssprekende leerkrachten, zo niet wordt een degout ontwikkeld. Ik vraag me ook af of een en ander wetenschappelijk verantwoord is.

De voorzitter : De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : In het stedelijk onderwijs van Mechelen hebben we jarenlang vanaf het derde studiejaar extra Franse lessen gegeven. Onder druk van de toenmalige Volksunie en CVP hebben we dat moeten afschaffen.

De voorzitter : De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon : Het voorstel is inderdaad verregaand. Er zijn scholen die op vrijwillige basis kinderen in de vakantie de gelegenheid geven om Franse lessen te volgen. Dat schijnt succes te hebben bij een aantal kinderen en ouders.

De voorzitter : De heer Librecht heeft het woord.

De heer Julien Librecht : De partij van mevrouw Hermans staat met deze vraag op een ander been dan vroeger. Toen pleitte men voor de promotie van de eigen taal, nu pleit men voor het Frans. Ik ga ermee akkoord, als er in dit land een soort van wederkerigheid zou bestaan.

De voorzitter : Ik betwijfel zeer sterk of dit wetenschappelijk verantwoord is. Misschien moet dat eens worden onderzocht. Kinderen zonder talentknobbel zijn, meestal doordat ze op een vroege leeftijd een andere taal leren, niet meer in staat om hun eigen taal behoorlijk te spreken. Ik ben dus geen pleitbezorger voor het vroeg aanleren van een vreemde taal. We moeten eerst de basis leggen voor de moedertaal vooraleer over te gaan naar een vreemde taal. De regeling die vandaag bestaat, is beter.

Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, overeenkomstig artikel 9 van de wet van 30 juli 1963 houdende taalregeling in het onderwijs, mag het onderricht van de tweede taal in het lager onderwijs pas worden ingericht vanaf het vijfde leerjaar, a rato van ten hoogste 3 uur per week.

In de lagere scholen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de taalgrensgemeenten is dat anders. Het onderricht van de tweede taal is daar verplicht a rato van 3 uur per week in de tweede graad, en 5 uur per week in de derde graad. In de zes faciliteitengemeenten mag het onderwijs van de tweede taal worden verstrekt a rato van 4 uur per week in de tweede graad, en 8 uur per week in de derde graad. Er is dus een duidelijk onderscheid tussen die twee regio's.

Artikel 129, paragraaf 1, punt 2 van de Grondwet verleent de gemeenschappen wel de bevoegdheid om het gebruik van de talen te regelen voor het onderwijs in de door de overheid opgerichte, gesubsidieerde of erkende instellingen. De decreten op grond van deze bepaling zijn evenwel enkel van toepassing in het Nederlandse of het Franse taalgebied, met uitzondering van de taalgrensgemeenten.

Het ligt niet in mijn bedoeling het taalonderwijs in de basisscholen meer gewicht te geven. De fundamentele vraag is immers : wat is de meerwaarde van het aanleren van een tweede taal vanaf het basisonderwijs ? In Vlaanderen bestaat er bij de leerkrachten en de didactici een grote consensus dat de basisschool in de eerste plaats de moedertaalschool is. Wie niet eerst voldoende vaardig is in zijn moedertaal, heeft weinig baat bij een tweede taal.

In het kader van het gelijkekansenonderwijs is het leren van een nieuwe taal een bijkomende belasting voor de vele Nederlandstalige kinderen, die het al moeilijk hebben een behoorlijk peil te bereiken voor hun moedertaal. Het is geen toeval dat er binnen de projecten zorgverbreding een manifeste klemtoon lag en ligt op de taalvaardigheid. Bovendien is voor heel wat migrantenkinderen die tweede taal eigenlijk reeds een derde taal. Voor de kinderen die het Nederlands niet als moedertaal hebben en die ook thuis geen Nederlands spreken, is het nu al erg moeilijk om een aanvaardbaar niveau te bereiken voor de schooltaal.

Mits een goede didactische aanpak profiteren verbaal sterke leerlingen van het aanleren van een tweede taal. Voor de andere kinderen is die tweede taal veeleer een struikelsteen. Hun motivatie kalfst zienderogen af en de goedbedoelde en waardevolle inspanningen leveren eerder een afkeer voor het

leren van de Franse taal op. Met de goedgekeurde ontwikkelingsdoelen en eindtermen heeft het Vlaams Parlement ervoor gekozen prioriteit te verlenen aan de moedertaal, aan rekenen, aan wereldoriëntatie, aan leren leren, aan muzikale vorming en aan het aanleren van sociale vaardigheden. Frans is in het basisonderwijs zonder verplichting mogelijk vanaf de derde graad.

Er is geen wetenschappelijke pedagogisch-didactische evidentie voor het aanleren van een tweede taal op de basisschool. Wel zijn er veel gevallen gekend van kinderen die in een tweetalig gezin opgroeien en dan, mits te voldoen aan een aantal voorwaarden, vlot tweetalig worden. Een school is evenwel helemaal niet te vergelijken met een tweetalig gezin of een tweetalige buurt.

Mijn stelling is dat het rendement van het bestaande taalonderwijs vooral in het secundair onderwijs kan worden verbeterd, zeker voor wat de Franse taal betreft. Enkele bijkomende uurtjes Frans in de basisschool kunnen niet opwegen tegen de ongeveer 1000 lesuren tweede taal die een gemiddelde leerling in het secundair onderwijs krijgt. Deskundigen zoals professor De Coo en professor Jaspaert delen deze mening. Aangezien er in het wetenschappelijk onderzoek geen duidelijkheid bestaat over het nut van het vroeger aanleren van een tweede taal, wens ik het huidige evenwicht in de leerinhouden van de basisscholen niet in het gedrang te brengen.

Ik ben ook van mening dat het niet aangewezen is om voor specifieke leerinhouden in het basisonderwijs steeds meer gespecialiseerde leerkrachten voor de kinderen te plaatsen. De scholen beschikken wettelijk wel over de mogelijkheid om regenten voor de lesuren Frans in te schakelen. Trouwens, de meeste leerkrachten in Brussel en de randgemeenten beschikken over een speciale kwalificatie om Frans te onderwijzen.

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt wel dat het vroeger geven van Frans voor taalvaardige kinderen een pluspunt kan zijn. Voor de zwakkere kinderen zou dat veeleer verwarrend werken. Vroeger werden een aantal experimenten uitgevoerd. Daaruit blijkt dat kinderen die in het vijfde of het zesde leerjaar met Frans beginnen, na enkele maanden even ver staan als leerlingen die in het derde of het vierde leerjaar met Frans zijn begonnen. De progressie is dus groter als er later met het geven van Frans wordt begonnen. Er zijn scholen die op vrijwillige basis enkele uren Frans organiseren na de lesuren.

De voorzitter : Mevrouw Hermans heeft het woord.

Mevrouw Margriet Hermans : Mevrouw de minister, uw antwoord ontgoochelt mij. Ik pleit niet voor een volwaardige opleiding Frans, maar wel voor een uurtje conversatie en auditieve kennismaking met de taal via spelletjes. Ik denk dat de aanleg van de leerlingen daar niet veel mee te maken heeft. Wel zullen de kinderen met aanleg voor talen het natuurlijk wat beter doen dan de andere kinderen. Toch zullen de minder taalvaardige kinderen er evenzeer iets aan hebben.

Het beheersen van de moedertaal is natuurlijk essentieel. Voor leerlingen hun moedertaal beheersen, moet er geen tweede taal worden aangeleerd. Ik pleit zeker niet voor een echt lessenpakket Frans vanaf het derde leerjaar, laat dat duidelijk zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Lucien Suykens tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vastgestelde grensdatum van 1 september 2002 in het besluit van de Vlaamse regering betreffende de volledige terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Suykens tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de vastgestelde grensdatum van 1 september 2002 in het besluit van de Vlaamse regering betreffende de volledige terbeschikkingstelling wegens persoonlijke aangelegenheden voorafgaand aan het rustpensioen.

De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het is niet de bedoeling de discussie over de TBS-maatregel opnieuw te openen. Zoals iedereen weet, heerst er in de onderwijssector veel ontevredenheid. Bij een bepaalde kleine groep mensen heeft die ontevredenheid te maken met de limietdatum van 1 september 2002. De personeelsleden die voor 1 september 1947 geboren zijn, kunnen nog in de overgangsmaatregel stappen. De personeelsleden die erna geboren zijn, kunnen dat niet.

Na enkele mails zijn mijn ogen geopend. Een personeelslid, geboren in het jaar 1947, dat op bijvoorbeeld op 1 september 1969 in het onderwijs is terechtgekomen, kan anders worden behandeld dan een ander personeelslid dat in 1947 geboren is en op dezelfde datum in het onderwijs is gestapt. Een personeelslid dat geboren is op 30 augustus 1947, geniet van een heel andere regeling dan een personeelslid dat geboren is op 2 september 1947. Van objectiviteit en gelijke behandeling is hier dus geen sprake.

Ik besef dat er een grensdatum moet worden vastgesteld. De aangehaalde problematiek zal zich natuurlijk ook gedeeltelijk aandienen als die datum 31 december wordt. Er zullen immers personeelsleden zijn, geboren op, bijvoorbeeld, 30 december 1947, terwijl andere geboren zijn op 2 januari 1948. Toch is dat objectiever, omdat mensen met hetzelfde geboortejaar en dezelfde loopbaan dan gelijk worden behandeld.

Kinderen met hetzelfde geboortejaar beginnen in het algemeen op dezelfde datum aan hun schoolcarrière. Ze behalen hun diploma's op dezelfde momenten en als ze in het onderwijs stappen, start hun loopbaan als leerkracht op dezelfde datum. Hun carrière is dan gelijklopend. Er is dus een duidelijk verschil tussen 31 augustus 1947 en 31 december 1947. In mijn ogen komt de datum van 31 augustus onlogisch over.

Graag kreeg ik van de minister toch enige verduidelijking over deze situatie. Waarom werd er gekozen voor 31 augustus in de plaats van 31 december ? Wat is de bedoeling daarvan ? Is daar een objectieveerbare reden voor ? Over hoeveel personeelsleden die geboren werden tussen 31 augustus 1947 en 31 december 1947, gaat het hier ? Ik schat dat het om ongeveer 80 mensen gaat. Wat zou het resultaat zijn als de datum 31 december 2002 wordt ? Bent u bereid de datum te veranderen ? Vreest u niet dat personeelsleden die een klacht neerleggen bij de Raad van State of het Arbitragehof, weleens gelijk zouden kunnen krijgen ?

De voorzitter : De heer Demeulenaere heeft het woord.

De heer Julien Demeulenaere : Ik heb de indruk dat voor wat de toelating tot het onderwijs betreft, naar het schooljaar wordt gekeken en naar de leeftijd die een leerling bereikt tijdens het lopende schooljaar. Iemand die 5 jaar is, kan aan zijn schoolloopbaan beginnen als hij tijdens het schooljaar 6 jaar wordt. Iemand die 5 jaar is en eind augustus 6 jaar wordt, kan onmiddellijk in het eerste

Demeulenaere

jaar beginnen. Dat was vroeger toch altijd de gewoonte. Misschien kan het nu veranderd zijn.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal de vragen van de heer Suykens een voor een beantwoorden.

De ijkdatum om vast te stellen of iemand al dan niet de voordelen van het 'oude' systeem blijft genieten, is de datum van inwerkingtreding van het besluit. Dat is inderdaad 1 september 2002. Dit is een objectief gegeven voor iedereen, want hoe men die datum ook zou vastleggen, altijd zullen er personen zijn die net uit de boot vallen. In het onderwijs is het nu eenmaal gebruikelijk dat een nieuwe reglementering ingaat op de eerste dag van een schooljaar. De vakbonden vroegen – bij de onderhandeling over het eerste besluit – met dit argument zelf om de datum van 1 januari te verschuiven naar 1 september. In het eerste besluit hadden wij dus 1 januari staan. Zij hebben gevraagd om dat te verschuiven naar 1 september, met het argument dat dat het schooljaar begint.

In totaal gaat het over 706 personeelsleden. We hebben een lijst opgesteld met gedetailleerde gegevens per onderwijsniveau en per personeelscategorie. Ik zal die aan de commissievoorzitter bezorgen, zodat hij die aan de commissieleden kan overhandigen.

Als die datum alsnog wordt gewijzigd, zou het resultaat zijn dat meer personeelsleden de kans krijgen om nog te genieten van de 'oude' uitstapregeling en dat bijgevolg de activiteitsgraad in de eerste maanden niet zou verhogen. Met andere woorden : het verlengen van de bewuste periode zou het lerarentekort verder vergroten.

Gelet op het grote lerarentekort ben ik niet bereid om die datum nog aan te passen. Ik verwijs hierbij tevens naar het antwoord op de eerste vraag. Onderwijs werkt met schooljaren. Het grootste aantal aanvragen voor TBS is dan ook voor september, wat de schoolorganisatie ook duidelijk het minst in het gedrang brengt.

Ik vrees niet dat die personeelsleden naar de Raad van State stappen, want de ijkdatum is 1 september 2002, de datum van inwerkingtreding van de nieuwe regeling. Dit is een objectief gegeven voor iedereen, want hoe men die datum ook zou vastleg-

gen, altijd zullen er personen zijn die net uit de boot vallen.

Het gaat hier niet om een 'ongelijke behandeling'. Het gaat hier om nieuwe regelgeving, die geen afbreuk doet aan de nu verworven rechten en de huidige rechtspositie van personeelsleden. Indien dit zou worden gelezen als een discriminatie in de regelgeving, zou het de overheid onmogelijk gemaakt worden om nog wijzigingen in bestaande of nieuwe regelgeving te schrijven. De situatie zou anders zijn indien de inwerkingtreding terugwerkende kracht zou hebben.

Het advies van de Raad van State is gisteren aangekomen. Daaruit blijkt dat de Raad van State geen opmerkingen heeft over het besluit.

De voorzitter : De bijlage waar de minister naar verwijst, zal worden gekopieerd, zodat we die aan iedereen kunnen bezorgen.

De heer Suykens heeft het woord.

De heer Lucien Suykens : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het openstellen van sportinfrastructuur door de scholen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Nieuwkerke tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het openstellen van sportinfrastructuur door de scholen.

De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op initiatief van de Koning Boudewijnstichting vond er in 1997 in Gent een studiedag plaats onder de titel 'De school open voor de sport. Een pleidooi voor naschools gebruik van de sportinfrastructuur.' Op die studiedag werden voorbeelden gegeven van gemeenten die dat met succes doen. De gemeentelijke sportdienst vormt daarvan de draaischijf. Het mogelijke tegenargument van het gevaar op vandalisme werd onder andere opgevangen door het in-

Van Nieuwkerke

zetten van de zogenaamde sportwachters. De gemeentelijke sportdienst zelf stond in voor de verhuur. De gemeente deed ook inspanningen om de rest van de school af te sluiten, zodat men niet in de hele schoolruimte kon binnendringen, en zo meer.

Het gaat hier uiteraard ook over het efficiënt gebruik van middelen. Scholen bouwen in belangrijke mate met overheidsgeld. We moeten dan ook de kwestie aankaarten of we geen eisen kunnen stellen aan de scholen, in die zin dat ze hun infrastructuur en de speelpleinen moeten openstellen voor de wijk en voor het verenigingsleven.

Ik denk er ook aan om een voorstel te formuleren rond sportzones in Vlaanderen. Sportinfrastructuur is duur. Kleine gemeenten kunnen dat moeilijk bekostigen. Ook grote gemeenten hebben daar moeite mee. We zien steeds meer dat het Bloso en de gemeenten samen aan infrastructuur bouwen. We moeten komen tot intergemeentelijke samenwerking. Men moet ook het beleid enigszins op elkaar afstemmen. Er hoeft niet noodzakelijk in elke gemeente een zwembad te zijn. In Vlaanderen is dat immers een tijdlang zo geweest. In bepaalde regio's was er enorm veel, maar in andere regio's was er niets. We moeten over die zaken nadenken. Het zou fijn zijn als de scholen daaraan zouden participeren.

Op die studiedag werden ook zeven aanbevelingen geformuleerd. Twee ervan zal ik hier even in herinnering brengen. Ten opzichte van de regering werd gesteld dat er een decretale verplichting zou moeten worden ingebouwd om bij nieuwbouw of verbouwing van schoolinfrastructuur slechts overheidssubsidies toe te kennen wanneer de accommodatie zou worden opengesteld voor naschools gebruik. Ik weet niet of er in dat verband decretaal al een initiatief is genomen. Ik weet ook niet of de minister terzake al een aanbeveling heeft geschreven.

Dan kom ik bij de tweede aanbeveling die ik even in herinnering wil brengen. Die impliceerde dat de bevoegde ministers door middel van omzendbrieven de scholen zouden kunnen sensibiliseren om hun sportinfrastructuur open te stellen. Dat sluit dan aan bij de visie van 'meer sport op school'. Sport zou ook gelinkt kunnen worden aan gezondheid.

Mevrouw de minister, ik weet dat er geen eenduidigheid is in het onderwijslandschap. Er zijn spor-

tieve scholen, die de sport gebruiken om aan hun imago te werken. Er zijn ook scholen die daarvoor weinig interesse tonen, waar de leerkracht lichamelijke opvoeding geïsoleerd staat.

Uit een studie blijkt ook dat een derde van de kinderen dankzij doktersbriefjes of zo niet meedoen aan de turnles. Als de school dat aanvaardt, staan wij vrij machteloos. Als de ouders niet worden gesensibiliseerd, kan men daar weinig aan doen.

Mevrouw de minister, wat is nu de stand van zaken ? Moeten er eventueel geen initiatieven worden genomen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, collega's, zowel in de beleidsnota als in het regeerakkoord wordt ervoor gepleit om sportinfrastructuur van scholen, van steden en gemeenten en van lokale sportclubs meer en voor ruimere doelgroepen open te stellen.

Het inbouwen van een decretale verplichting om bij nieuwbouw of verbouwing van schoolsportinfrastructuur slechts overheidssubsidies toe te kennen wanneer de accommodatie wordt opengesteld voor naschools gebruik, kan niet zonder een ernstig onderzoek beslist worden. De wijze van financieren of subsidiëren speelt hierin een belangrijke rol. Het financieren of subsidiëren van schoolsportinfrastructuur door de overheid gebeurt immers niet altijd voor de volledige kostprijs. Een en ander moet worden bekeken in de hele problematiek van het gebruik van schoolgebouwen. Ook de federale wetgeving over de registratie- en BTW-verplichting bij verhuring zal in dit onderzoek moeten worden betrokken. Er bestaan al heel wat afspraken op lokaal vlak – al dan niet vastgelegd in een overeenkomst – over het gebruik van schoolgebouwen.

Mijns inziens moeten scholen nog meer worden overtuigd om hun schoolsportinfrastructuur open te stellen voor de gemeenschap. De meest efficiënte stimulans is het creëren van een win-winsituatie, ook voor scholen. De openstelling van de sportinfrastructuur kan hun inbedding in de lokale gemeenschap alleen maar ten goede komen. Ze kunnen hun sportief imago opkrikken en eventueel het schoolbudget aanvullen. De stap voor jongeren naar sport en beweging wordt kleiner doordat een aanbod wordt gedaan binnen een bekende en goed bereikbare omgeving.

Vanderpoorten

Samen met de minister van Sport zal ik nagaan op welke wijze een meer actieve sensibilisering mogelijk is. Vooraleer echter een omzendbrief te sturen of een campagne te voeren, moeten de randvoorwaarden voor een goedkope, laagdrempelige en democratische openstelling van de infrastructuur duidelijk worden omschreven. De ervaringen van de Koning Boudewijnstichting die zulke samenwerkingsverbanden op projectmatige basis hebben gestimuleerd, kunnen door het beleid tot een aantal nuttige tips worden verwerkt voor scholen en gemeenten die tot samenwerking willen overgaan. Het is eveneens belangrijk goede praktijkvoorbeelden meer in de kijker te brengen, zodat de anderen dat kunnen volgen.

Er zal dus op drie vlakken worden gewerkt. Ten eerste moeten we nagaan hoe dit decretaal kan worden geregeld, ten tweede moeten we ervoor zorgen dat er meer praktijkvoorbeelden worden gesteld zodat er inspiratie wordt opgedaan, en ten derde zal dit element ook in het kerntakendebat worden ingebracht.

De voorzitter : De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke : Ik dank de minister voor het antwoord. Ik ga akkoord met de opties die ze neemt. Mevrouw de minister, ziet u een en ander nog mogelijk in deze regeerperiode ? Het is belangrijk dat daar snel werk van wordt gemaakt. Er zijn goede praktijkvoorbeelden, die onder andere worden beschreven in dat boek van de Koning Boudewijnstichting. We hebben een vergadering gewijd aan sensibilisering, maar daar blijft het bij.

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik hoor de minister zeggen dat dit element wordt opgenomen in het kerntakendebat. De hervorming van het basisonderwijs moet rond zijn tegen 2003. Het is dan ook niet onbelangrijk dat dit element daar ook al aan bod komt.

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : We hebben dit ingebracht in het kerntakendebat en we moeten afwachten hoe dat verder loopt. Wat betreft de financiering moeten er voorbereidingen worden getroffen.

Bij de hertekening van het basisonderwijs wordt er ook gekeken naar infrastructuur en het samen gebruiken ervan. Niks belet ons daar ook de sportclubs van een bepaalde gemeente bij te betrekken.

We gaan ervan uit dat gemeenten steeds meer een belangrijke coördinerende taak in het basisonderwijs zullen vervullen. Het boek van de Koning Boudewijnstichting bevat een aantal goede voorbeelden, maar die zijn natuurlijk vrijblijvend.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick Hostekint tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het resultaat van de inspanningen inzake internationale samenwerking in het kader van de horizontale begroting ontwikkelingssamenwerking

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Hostekint tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het resultaat van de inspanningen inzake internationale samenwerking in het kader van de horizontale begroting ontwikkelingssamenwerking.

De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb deze vraag om uitleg al aan bijna alle ministers van de Vlaamse regering gesteld. Ze houdt verband met de grondige heroriëntatie van het Vlaams beleid inzake internationale samenwerking, die werd bepleit door minister Anciaux.

Dat beleid steunt op drie pijlers. In de eerste plaats wil hij werken via sensibilisering en educatie. Het is de bedoeling de bevolking en zeker de jongeren te sensibiliseren voor de enorme problemen van de ontwikkelingslanden en het zuiden. Een tweede pijler wordt door de gemeenten gevormd. Die staan het dichtst bij de burger. De minister wil convenants afsluiten met de gemeenten. Hij is daarin geslaagd : Antwerpen en Gent doen alvast mee. Daarvoor is jaarlijks in een bedrag voorzien van 2,48 miljoen euro. Een derde pijler is het horizontale beleid binnen de Vlaamse regering. Minister Anciaux wil bij alle Vlaamse ministers een derde-wereldreflex ontwikkelen.

Hostekint

De concrete invulling van dit horizontaal beleid inzake ontwikkelingssamenwerking bestaat erin dat alle Vlaamse ministers per departement het gehele pakket 'internationale samenwerking' in kaart brengen. Ze zouden 10 percent van dit pakket, in samenspraak met de minister van Ontwikkelingssamenwerking, reserveren voor internationale solidariteit.

In 2000, bij de voorstelling van zijn beleidsbrief, schatte de minister de totale middelen van alle Vlaamse ministers op 148 miljoen euro. 10 percent daarvan betekende een bedrag van 14,87 miljoen euro. Die schatting bleek nogal optimistisch. Uiteindelijk eindigde de minister op een resultaat van 5,14 miljoen euro. Dit bedrag werd na een eerste evaluatie meegedeeld aan de commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden. Het is ook terug te vinden in de algemene uitgavenbegroting 2001. Eenzelfde totaalbedrag aan internationale middelen is trouwens ingeschreven voor 2002.

Het idee om de hele Vlaamse regering mee te responsabiliseren, is duidelijk nog niet op kruissnelheid. Toch heeft het horizontale beleid al enkele opmerkelijke resultaten opgeleverd. Zo heeft de Vlaamse minister van Onderwijs met Marokko in juni een onderwijsakkoord afgesloten. In dat onderwijsakkoord staat onder meer dat Vlaamse scholen zullen worden gestimuleerd om Marokkaanse kinderen gedeeltelijk te onderwijzen in hun eigen cultuur en taal. Het akkoord inzake onderwijsamenwerking met Marokko liep enigszins vooruit op de beslissing van minister Anciaux om na Zuid-Afrika ook Marokko op het Afrikaanse continent te bestempelen als een prioritair land, ook inzake middelen. Nu geldt dat dus al voor Zuid-Afrika, vanaf 2003 komen daar Marokko en Mozambique bij.

Mevrouw de minister, ik heb een aantal vragen voor u, die ik ook al voorlegde aan de andere ministers. Hoeveel bedragen de internationale middelen op de begroting van de departementen Onderwijs en Vorming? Welk bedrag van die internationale middelen wordt gereserveerd voor ontwikkelingssamenwerking? Welke samenwerkingsprojecten werden reeds gerealiseerd en welke projecten worden voorbereid? Bent u bereid om het budget voor ontwikkelingssamenwerking voor de departementen Onderwijs en Vorming de volgende jaren te verhogen?

De voorzitter: De heer Ramon heeft het woord.

De heer Frans Ramon: Ik ben voorstander van een coherent beleid. Als het departement Onderwijs inspanningen doet voor bepaalde landen, moeten die passen in inspanningen die andere departementen doen.

Mevrouw de minister, u hebt indertijd een aantal mensen vanuit Onderwijs gedetacheerd naar organisaties die in Vlaanderen werkten aan educatie en ontwikkelingssamenwerking in scholen. Ik weet dat u hierover hebt gediscussieerd met minister Anciaux. Hoe ver staat u met uw gesprekken met minister Anciaux over educatie inzake ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen? Zullen jullie de bal aan elkaar blijven doorspelen? Wat zijn de vooruitzichten voor de toekomst?

De voorzitter: Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten: Mijnheer de voorzitter, op de onderwijsbegroting 2002 staan een aantal kredieten ingeschreven voor internationalisering. Deze kredieten dienen voor de financiering van de uitvoering van bilaterale verdragen en onderwijsakkoorden, van de onderwijskundige samenwerking met multilaterale organisaties zoals de EU, de OESO, de Raad van Europa en Unesco, en van de samenwerking tussen de drie gemeenschappen van België, onder andere Klavertje Drie en Trialoog.

Er zijn twee reeksen van kredieten: gesplitste en niet-gesplitste. Het totaalbedrag van de niet-gesplitste kredieten is 3,59 miljoen euro, dat van de gesplitste 1,1 miljoen euro.

Binnen de Vlaamse regering is afgesproken dat 10 percent van de kredieten voor internationale werking wordt gereserveerd voor samenwerkingsontwikkeling. Voor de onderwijsbegroting 2002 komt dit dus overeen met 10 percent van 4,7 miljoen euro, namelijk 470.100 euro. Van de kredieten die worden ingeschreven op de basisallocatie 4001 zal een bedrag van naar schatting 981.000 euro worden gebruikt voor samenwerking met Marokko en Zuid-Afrika. Daarnaast zal een deel van OA 39 PR 30 basisallocatie 1206 'Allerhande uitgaven in het kader van de bilaterale samenwerking' worden besteed aan de uitvoering van de werkprogramma's van de culturele akkoorden en Vlaamse samenwerkingsakkoorden. De afgelopen vijf jaar ging gemiddeld 18 percent van deze uitgaven naar samenwerking met ontwikkelingslanden. In absolute cijfers uitgedrukt zou dit in 2002 neerkomen op 198.000 euro. De verwachting is dus dat 1,18 miljoen euro van de kredieten voor internationale samenwer-

Vanderpoorten

king uit de onderwijsbegroting zal gaan naar ontwikkelingssamenwerking. Dit komt overeen met 25 percent van het totale krediet voor internationale samenwerking.

Er zijn projecten in Zuid-Afrika en Marokko. In uitvoering van het Vlaams-Marokkaanse onderwijsakkoord dat ik vorig jaar heb gesloten, bevinden zich een aantal projecten in de opstartfase. Dat zijn 27 twiningprojecten in het basis- en secundair onderwijs, 4 projecten op het vlak van het technisch en beroepsonderwijs en een project non-formeel onderwijs voor meisjes in Skhirate.

Het is de bedoeling dat deze projecten verder zullen lopen tijdens het schooljaar 2002-2003. De samenwerking op het vlak van onderwijs in eigen taal en cultuur werd in 2001 intensief voorbereid langs Vlaamse zijde. Het is de bedoeling dat hierover in 2002 afspraken worden gemaakt met mijn Marokkaanse collega. Wellicht gebeurt dat over een maand, want het bezoek van de Marokkaanse minister is aangekondigd voor eind februari of begin maart.

In Zuid-Afrika lopen momenteel zes projecten. Er is een onderwijsproject in de Vrijstaat dat loopt tot maart 2003, een project over schoolleiderschap dat loopt tot 2002 en een project 'Optimalisering van het biologie-onderwijs in secundaire scholen' dat loopt tot oktober 2002. Verder is er een project 'Upgrading van managementvaardigheden en -efficiëntie aan de universiteiten' dat loopt tot oktober 2002, een project 'Effectieve begeleiding van leerkrachten bij het implementeren van assessmenttechnieken' dat loopt tot oktober 2002 en een project 'Curriculumontwikkeling in de economie van kleinschalige landbouw in Zuid-Afrika' dat loopt tot oktober 2002.

Inzake de directe samenwerking met Zuid-Afrika zal eind februari een delegatie van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, waaronder een aantal van mijn medewerkers, een werkbezoek brengen aan Zuid-Afrika om een aantal nieuwe projecten vast te leggen. Daar zullen ook onderwijsprojecten bij zijn.

Mijnheer Hostekint, de bijdrage voor ontwikkelingssamenwerking van de sector Onderwijs is aanzienlijk en overschrijdt ruimschoots de engagementen die binnen de Vlaamse regering werden genomen. Een verhoging van de onderwijskredieten voor ontwikkelingssamenwerking lijkt de eerstkomende jaren dan ook niet haalbaar.

De voorzitter : De heer Hostekint heeft het woord.

De heer Patrick Hostekint : Ik dank de minister voor haar antwoord. Het gros van de inspanningen wordt als gevolg van het onderwijsakkoord blijkbaar geleverd voor Marokko en Zuid-Afrika. Ik vind dat goed, want het past volledig in het beleid van minister Anciaux die zegt dat de inspanningen zo veel mogelijk op bepaalde landen geconcentreerd moeten worden. Ik vind het terecht dat hij die inspanningen coördineert.

Zijn er nog andere landen waar geld uit de onderwijsbegroting naar toe gaat ? Hoe zit het bijvoorbeeld met Cuba ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ik zal u de volledige landenlijst laten bezorgen. Cuba was erbij, maar daar komt dit jaar een einde aan. Die samenwerking wordt niet verlengd omdat Zuid-Afrika meer prioritair is en we onze samenwerking met Marokko willen intensifiëren.

De heer Patrick Hostekint : Het was toch een project van uw voorganger, de heer Van Den Bossche ?

Minister Marleen Vanderpoorten : Ja, maar na al die jaren kon dat project als afgerond worden beschouwd.

De heer Patrick Hostekint : Ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten van het Europese voorzitterschap en de onderwijskundige erkenningen van het buitenlandse diploma

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de resultaten van het Europese voorzitterschap en de onderwijskundige erkenningen van het buitenlandse diploma.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, eind september 2001 ondervroeg ik u over verpleegkundigen met een buitenlands diploma en de moeilijkheden die zij ondervinden om dit diploma hier gelijkwaardig te laten verklaren.

Ik werd in mijn vraag onmiddellijk bijgetreden door verschillende fracties die vonden dat dit inderdaad een probleem vormt. U verklaarde toen deze problematiek op de agenda te zullen zetten in het kader van de ambtelijke vergaderingen van het Europees voorzitterschap. Onlangs werd ik opnieuw met een dergelijk probleem geconfronteerd en daarom vond ik het aangewezen bij u te peilen naar de verdere opvolging nu het Europees voorzitterschap achter de rug is.

Het concrete diploma waarover ik het wil hebben, is het diploma van iemand die afgestudeerd is in de richting 'verzorgende individuele gezondheidszorg', een nieuwe richting in Nederland waardoor men bepaalde verpleegkundige akten leert stellen en waarbij men ook de toelating krijgt om deze akten in Nederland te kunnen stellen, zowel in Nederlandse ziekenhuizen als in Nederlandse verpleegtehuizen. Dit kan volgens de BIG-wet, te vergelijken met ons KB 78 dat de toegang tot het beroep regelt. Er woedt een discussie of men al dan niet volwaardig de titel van verpleegkundige kan verkrijgen en of men wel bepaalde akten mag stellen.

Deze problematiek is vooral nijpend in de grensregio's, meer bepaald in delen van West-Vlaanderen, van Limburg en van de Antwerpse Kempen. Studenten van bij ons worden aangemoedigd om in Nederland te gaan studeren, waar ze dan een opleiding volgen die anders gestructureerd is dan bij ons. Daarbij wordt rekening gehouden met verworven competenties, wat bijvoorbeeld op praktijkervaring of op een vooropleiding kan slaan.

Het diploma dat zij dan behalen, verschaft hen toegang tot de Nederlandse verzorgingsarbeidsmarkt. De akten die zij dan in Nederland mogen stellen, mogen zij echter niet in Vlaanderen stellen. KB 78 is mijns inziens dan ook veel strenger.

Mevrouw de minister, dit ene geval spoort me ertoe aan van u enige verduidelijkingen te krijgen. Het is immers al te gek dat iedereen het eigen gevalletje individueel moet oplossen.

Er bestaan akkoorden met Nederland. In een Belgisch Staatsblad van 1998 heb ik zelfs gelezen dat in dat jaar kredieten werden uitgetrokken voor 'grenslandenbeleid'. We hebben ook een akkoord

gesloten met de universiteit van Maastricht en met die van Diepenbeek. Het moet toch mogelijk zijn akkoorden te sluiten in het kader van Nederlandse opleidingen van een ander niveau, zodat studenten in beide opleidingen terechtkunnen en dat daarbij in bruggen naar elkaar wordt voorzien.

Daarbij moeten wel duidelijke afspraken worden gemaakt. Studenten die dat diploma behalen, moeten duidelijk weten waar ze in Vlaanderen of Nederland terechtkunnen. Nu worden afgestudeerden met zware problemen geconfronteerd. Ik denk bijvoorbeeld aan mensen die op een bepaald inkomen gerekend hadden, maar die na een aantal maanden procederen bij de Vlaamse administratie of bij de federale overheid moeten vaststellen dat ze vooralsnog worden geweigerd. Ik denk ook aan mensen die in Vlaanderen een diploma 'verzorgende in gezins- en sanitaire hulp' behaald hebben en die achteraf, na enkele jaren werk, in Nederland een bijkomende opleiding volgen en hier dan toch maar met 'verzorgende in gezins- en sanitaire hulp' gelijkgesteld worden. Dit leidt dus tot absurde situaties.

Mevrouw de minister, wat is nu de stand van zaken ? Hoe speelt ons onderwijs in op deze grensoverschrijdende opleidingen ? Hoe speelt de VDAB daar op in ? Kan men in ons modulair systeem stappen als men bepaalde opleidingen in Nederland gevolgd heeft ?

Wat is het resultaat van de ambtelijke vergaderingen in het kader van het Europees voorzitterschap over het op elkaar afstemmen én transparanter maken van buitenlandse diploma's en de hier geldende voorwaarden ? Kan – naar analogie met het gelijkschakelen van diploma's van niet-EU-landen – niet in een systematische mogelijkheid voorzien worden wanneer een titel verandert en er nog geen kans geweest is om de nominatieve lijst te herzien ?

Waar zal het vierdegraadssecundair onderwijs geplaatst worden in het kader van de Bologna-akkoorden ? Hoe zit het met de zogenaamde gegradueerde opleidingen en met de opleiding in het beroepssecundair onderwijs in het kader van de Bologna-akkoorden ?

De voorzitter : De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Ik heb nog een aanvullende vraag, maar ik verwacht daar geen onmiddellijk antwoord op. Beschouw het als een open vraag.

Van Baelen

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het gehad over het slaan van bruggen tussen Vlaanderen en Nederland. Dat is nobel, maar we hebben reeds ervaren hoe moeilijk het al is om in Vlaanderen zelf bruggen te slaan.

Mijn open vraag heeft betrekking op de Nederlandse HBO-opleidingen waarvan sommige 4 jaar duren en waarbij samenwerkingsinitiatieven bestaan tussen Vlaamse hogescholen en Nederlandse HBO-instellingen. Daarbij wordt de afspraak gemaakt dat het om een Nederlands HBO-diploma zal gaan. Dit leidt tot gigantische erkenningsproblemen in Vlaanderen.

Vindt dienaangaande overleg plaats met Nederland ? Worden met Nederland afspraken gemaakt over het al dan niet terechtkomen van hun HBO in de BAMA-structuur ? En hoe zit het met de accreditering ? Vierjarige HBO's zijn immers nooit masters. Kunnen die in een geaccrediteerd systeem wel het bachelorniveau halen ?

De voorzitter : Minister Vanderpoorten heeft het woord.

Minister Marleen Vanderpoorten : Mijnheer de voorzitter, met betrekking tot het niveau secundair onderwijs zijn er in het kader van het Europees voorzitterschap van ons land geen ambtelijke vergaderingen geweest inzake de onderlinge afstemming en wederzijdse erkenning van studies. Dergelijke bijeenkomsten hebben wel plaatsgevonden naar aanleiding van de Bologna-akkoorden die handelen over het universitair en het niet-universitair hoger onderwijs. Die besprekingen zijn trouwens nog aan de gang.

In de ons omringende landen ken ik wel enkele collega's die met het idee rondlopen een gelijkaardige Bologna-procedure op te starten met betrekking tot het beroepssecundair onderwijs. Binnen enkele weken, na afloop van de formele minister-raad, zal ik daar meer over kunnen vertellen. Als het zo ver is, zullen we daar uiteraard aan meedoen. Ik kan daar dan namens de Vlaamse Gemeenschap een inbreng in leveren.

Het recht op beroepsuitoefening van algemeen ziekenverpleegkundigen in de diverse lidstaten van de Europese Unie, zoals vastgelegd in de richtlijn 77/453/EEG van 27 juni 1977 enerzijds, en het gelijkwaardig verklaren van buitenlandse met Vlaamse studiebewijzen, conform de onderwijswetgeving van 19 maart 1971 en het KB van 20 juli 1971 an-

derzijds, zijn twee verschillende zaken, ook wat de civiele effecten betreft.

Het wijzigen van de bijlage van de voormelde richtlijn, waarin de in aanmerking genomen titels en/of diploma's worden opgesomd, moet gebeuren op initiatief van het land van uitreiking. Vlaanderen heeft dat destijds trouwens ook gedaan bij de omschakeling van het ASBO naar de vierde graad. Nederland kan desgewenst een gelijkaardige stap zetten indien met een opleiding 'verzorgende individuele gezondheidszorg' werd gestart. Het toekennen van een gelijkwaardigheid aan een buitenlands diploma is gebaseerd op een onderzoek naar de vergelijkbaarheid van de structuur van opleidingen, de inhouden van de onderwijsprogramma's, de instapmogelijkheden op grond van vooropleiding en de doorstroommogelijkheden naar vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt. Deze vergelijking moet uitsluitsel bieden over de gelijkwaardigheid van het studiepeil en waarborgen dat de betrokkene in Vlaanderen geen studies kan aanvatten waarvoor hij of zij in het land van herkomst is uitgesloten.

Specifiek voor de opleiding verpleegkunde betekent het voorgaande dat de duur en het volume van de opleiding, de verdeling tussen theoretisch en klinisch opleidingsgedeelte en de diverse verpleegkundige disciplines, zoals bepaald in de Europese richtlijn en vertaald in de Vlaamse vierdegraadsopleiding, cruciale indicatoren zijn. In die zin hebben de Nederlandse studies in de verzorging, onder welke benaming ook, nooit een gelijkstelling met één of meer jaren verpleegkunde, laat staan een eindstudiebewijs, kunnen bekomen. Zelfs de Nederlandse opleiding verpleegkunde A is substantieel enger ingevuld dan onze secundaire studierichting ziekenhuisverpleegkunde.

Over de nieuwe richting 'verzorgende individuele gezondheidszorg' zijn mij geen voorgelegde gelijkwaardigheidsdossiers bekend. Indien deze opleiding een opwaardering van de vroegere verzorging inhoudt, en indien kan worden bewezen dat de titularis in Nederland verpleegkundige handelingen mag stellen, dan zullen deze gegevens uiteraard in de gelijkwaardigheidsbeslissing worden verrekend. Het verpleegkundig beroep is zeer delicaat ; werken met patiënten vergt een uitgesproken professionalisme. Het bekend structureel tekort op de arbeidsmarkt mag geen alibi vormen om kwaliteitsnormen te verlagen. In die zin meen ik dat het inbouwen van een systematiek in het verlenen van gelijkwaardigheden niet risicool is.

Vanderpoorten

Het onderwijs dat volgt na de leerplicht wordt tertiair onderwijs genoemd. Het tertiair onderwijs is ruimer dan het hoger onderwijs. Het omvat onder andere ook de specialisatiejaren van de derde graad en de leerjaren van de vierde graad voltijds secundair onderwijs. De Bologna-akkoorden hebben echter enkel betrekking op het hoger onderwijs, zowel universitair als niet-universitair. In het licht van de Europese onderwijsontwikkelingen zal de onderwijsoverheid de plaats en de rol van het tertiair onderwijs buiten het hoger onderwijs opnieuw bekijken. Het is evident dat dat snel moet gebeuren.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet van Cleuvenbergen : De kwaliteitseisen mogen niet zakken. We kunnen de richtingen maar aantrekkelijk maken door de kwaliteit ervan te bewaken.

Er is toch nog onduidelijkheid over individuele studenten. Ik vraag om overleg te plegen met Nederlandse scholen. We hebben een modulair systeem. Het zou interessant zijn om na te gaan welke Nederlandse modules bij ons geldig zijn. Als die niet

volledig gelijkwaardig zijn, kunnen we dan niet bepaalde modules laten wegvallen ? We hebben dat gedaan met de brugopleidingen. Ik pleit ervoor om dat te veralgemenen. Voor een brugopleiding moet men 5 jaar afgestudeerd zijn. Ik pleit ervoor om dat onmiddellijk na de studies mogelijk te maken. Voor mensen die in Nederland een diploma behalen, zou dat heel interessant zijn.

Minister Marleen Vanderpoorten : De vragen van mevrouw Van Cleuvenbergen en van de heer Van Baelen zullen samen met de Nederlandse minister van Onderwijs worden bekeken.

De heer Gilbert Van Baelen : Dat is inderdaad dringend nodig, mevrouw de minister. Ik heb gerefereerd aan een bepaalde opleiding. In een bepaalde hogeschool rijst het probleem voor de privé-sector, en niet voor de openbare sector. Die hogeschool zal de vraag binnenkort trouwens formeel aan u overmaken, mevrouw de minister.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 12.58 uur.*
